N°. 268. A°. 1859.

DONDERDAG 10 NOVEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . *f* 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een

BIJBLAD.

BUITENLAND.

LONDEN den 8 November.

Het was gisteren dat het protest in de zaak van den jongen Mortara aan lord J. Russell, secretaris van Staat voor buitenlandsche zaken, door eene talrijke deputatie werd overgereikt, terwijl vele andere personen, verhinderd zich daarbij aan te sluiten, hunne belangstelling in de zaak der godsdienstvrijheid schriftelijk hadden uitgedrukt. Sir C. Cardley voerde het woord en uitte den wensch dat, bijaldien een Congres wegens de Italiaansche zaken gehouden wordt, de vertegenwoordiger van H. M. in die vereeniging van instructiën voorzien worde, om maatregelen te doen beramen door welke de jeugdige Mortara aan zijne ouders zal worden hergeven. Zijn Lordschap, die zwaar aan keelpijn leed, verzocht verschooning dat hij de bijeenkomst tot later verdagen moest, beloofde de zaak aan het oordeel zijner ambtgenooten te zullen onderwerpen en was het met de deputatie eens dat in het wegvoeren van genoemd kind eene schennis der godsdienstvrijheid gelegen was. Maar wat het brengen van de zaak in het Congres betrof, moest de Regering zich eerst van de meening der overige Mogendheden vergewissen, alvorens daaromtrent een besluit te nemen.

— De bevolking des Rijks neemt op zulk eene verbazende wijze toe dat, volgens de officiële staten, de geboorten in Engeland en Wallis, alleen gedurende de drie met 30 september geëindigde maanden, de sterfgevallen gemiddeld met 695 dagelijks overtroffen hebben, terwijl over het geheele Vereenigd Koningrijk het gemiddeld getal der geborenen boven dat der gestorvenen op 1042 dagelijks geschat mag worden.

— Het totaal der tot hiertoe bekende schipbreuken gedurende de maand october bedraagt 269 en gedurende de tien eerste maanden dezes jaars in het geheel 1479.

— De uit Oost-Indië ontvangen brieven bevestigen het vroeger berigt wegens het wèl slagen der expeditie tegen de Waghers in Okhomondee. Het fort en het eiland van Begt werden den 7 october bemagtigd en de opstandelingen verstrooid, maar de Engelschen verloren daarbij 2 officieren en 22 manschappen, de gekwetsten niet medegerekend. Belangrijker nog, indien het nader bevestigd wordt, is de tijding dat Jung Bahadoor, rajah van Nepaul, Nenah Sahib en de Koningin van Oude bevolen heeft het gebergte van Nepaul, waar zij sedert de bemagtiging van Lucknow eene schuilplaats tegen de hen vervolgende troepen gevonden hadden, te verlaten. Tot hiertoe was het gedrag van Jung Bahadoor dubbelzinnig voorgekomen; heeft hij thans werkelijk dat bevel gegeven, dan bewijst zulks dat hij van Engelands overmagt overtuigd geworden is.

PARIJS den 8 November.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Het groote nieuws van den dag, ons door de telegraaf aangebragt, is dat de nationale vergaderingen te Bologna en Parma den Prins van Savoije Carignan tot Regent hebben uitgeroepen, terwijl die van Toskane het voorstel daartoe bij acclamatie aangenomen heeft, om morgen dienaangaande te beslissen, en wel onder de volgende omstandigheden: toen die Vergadering gisteren, naar aanleiding eener van den voorzitter des Ministerraads ontvangene boodschap, buitengewoon bijeengekomen was, werd het volgend voorstel ter overweging naar de afdeelingen verzonden: „De Vergadering benoemt den Prins van Carignan tot Regent van Toskane, in naam van Koning Victor Emmanuel." Naauwelijks was dit besluit afgekondigd of het op de tribunes aanwezig publiek barstte in een zoo daverend en langdurig gejuich uit dat de voorzitter, geen ander middel ziende om het tot stilzwijgen te brengen, van zijn regt gebruik maakte om zich het hoofd te dekken. In de te Bologna gehouden Vergadering las de minister Pepoli eene boodschap der Regering en eene aan de groote Mogendheden gerigte memorie, in welke de wenschen der Vergadering werden ontwikkeld. „De vijanden der nationale onafhankelijkheid, — dus heet het in deze stukken, — nemen de toevlugt tot lasteringen, welke de Regering te schande heeft gemaakt. Onze gedragslijn is gematigd geweest, want in de gematigdheid liggen de kracht en de roem der nationale beweging." In de boodschap wordt ook gezegd dat de balans over de vier maanden, gedurende welke het tegenwoordig bewind aan het roer der zaken geweest is, een batig slot van 1,600.000 francs oplevert, en hoe een Regentschap het openbaar crediet op vaste grondslagen vestigen en de oorzaak zijn zal dat Centraal Italië met meer gezag voor het Congres zal kunnen verschijnen.

In weêrwil van wat anderen zeggen, vindt men hier nog sommigen die er sterk aan twijfelen of de Piemontesche Regering den Prins zal toestaan dat Regentschap te aanvaarden, en die beweren dat Frankrijk zich steeds ten sterkste tegen zoodanig plan gekant heeft. Zoo veel is in elk geval zeker dat aan de partij der inlijving bij Sardinië geene meer zware nederlaag kon worden toegebragt, want de gedane voorstellen en genomen besluiten bewijzen zonneklaar dat de Italiaansche Regeringen die aanhechting onmogelijk achten en tot elken prijs de eene of andere eigene Regering hebben willen.

De Keizer kwam heden naar Parijs, om de Grootvorstin Maria, Hertogin-weduwe van Leuchtenberg, een bezoek te brengen. Men heeft van een beraamd huwelijk tusschen die Prinses en Koning Victor Emmanuel gebeuzeld, doch dit is wel eene onmogelijkheid, want graaf Strogonoff, aide de kamp des Russischen Keizers, met wien zij een morganatisch huwelijk heeft aangegaan, is nog in leven. Maar nogtans zou de aandacht onzer staatkundigen uit anderen hoofde op die Vorstin en hare kinderen gevestigd zijn. Piemont, de onmogelijkheid inziende om het beginsel der aanhechting te doen zegevieren, verlangt nu, zegt men, dringend dat Midden-Italië tot een zelfstandig Koningrijk, onder den jongen Hertog van Leuchtenberg, kleinzoon van Prins Eugenius van Beauharnais, voormalig Onderkoning van Italië, verheven worden zal.

De telegraaf heeft ook u gewis reeds gemeld dat de onderteekening van het vredesverdrag te Zurich, ten gevolge van een nieuw incident, andermaal eenige dagen uitgesteld is. Dit incident nu is, naar mij gezegd wordt, niet van finantiëlen aard, maar ligt hierin dat Oostenrijk, vóór het sluiten der onderhandelingen, het besluit van Frankrijk ten opzigte van het afgekondigd Regentschap kennen wil. De onderteekening volgt echter hoogst waarschijnlijk nog vóór het einde dezer week.

Ofschoon de cholera wel onder onze troepen in Algerië bestaat, zijn de geruchten wegens de slagtoffers die zij maakt nogtans overdreven. Gelukkig althans blijkt het gerucht onwaar te zijn dat de generaal Jussuf aan die ziekte is bezweken, hetwelk een groot verlies geweest zou zijn, zoowel uit hoofde van den sterken invloed welken die inlander op sommige stammen zijner landgenooten uitoefent, als omdat hij met zijn voorbeeld aan de Algerijnen bewijst dat de hoogste militaire rangen ook voor hen bereikbaar zijn.

Te Algesiras, waar de Spaansche expeditie-troepen het bevel tot inscheping toeven, rigt de cholera insgelijks hare verwoesting aan. Men zegt dat de brigadegeneraal Ventura Baraztuguy, wapenbroeder van Espartero en aide de kamp des Konings, dezelfde die den Franschen Keizerlijken Prins de decoratie der Orde van het Gulden Vlies overbragt, daaraan is bezweken.

Aangaande de was der rivieren luiden de berigten uit verschillende departementen van Frankrijk zeer verontrustend. De Rhône is sterk opgezwollen, doch heeft nog geene groote schade aangerigt; de Ardêche is buiten hare oevers getreden, maar het is vooral de Loire die met het grootste gevaar dreigt. Langs den geheelen oever zendt men berigten wegens het stijgen der wateren op.

— Behalve de Keizer, legden ook Prins Jérôme Bonaparte en zeer vele hooge ambtenaren heden bezoeken bij de Grootvorstin Maria, Hertogin-weduwe van Leuchtenberg, af.

— Terwijl de Engelsche bladen zeggen dat Frankrijk zich niet tegen de benoeming van den Prins van Carignan tot Regent van Centraal Italië verzetten zal, gaan sommigen hier nog verder en verzekeren dat de Fransche en Sardinische Regeringen die kandidatuur gezamenlijk ondersteunen.

Aangaande het antwoord van Koning Victor Emmanuel op den brief des Keizers zegt het gerucht nog hoe de Koning het wel niet voor zijnen magtigen bondgenoot verbergt dat zijn vertegenwoordiger in het Congres eene geheel andere staatkunde dan de vertegenwoordiger des Keizers voor zal staan, maar dat de Koning de zaak nogtans alleen langs den diplomatieken weg zal bepleiten en zich van alle gewapende tusschenkomst in Midden Italië onthouden, ten ware hij door eene gewapende buitenlandsche bemoeijing daartoe genoodzaakt worden mogt.

— Alhier zou eene depêche uit Stuttgardt ontvangen zijn, volgens welke de jeugdige Prins Alexander der Nederlanden aldaar zoo ernstig krank is geworden, dat zijne Moeder, H. M. de Koningin, per telegraaf ontboden is en Toulon heden morgen verlaten zou. De Prins bevond zich echter bij de afzending der depêche iets beter.

— Te Madrid is berigt wegens een opstand in de zuidelijke provincien van Marokko ontvangen, die den Keizer genoodzaakt heeft een aanzienlijk legerkorps, onder het bevel zijns broeders Abbas, derwaarts te zenden.

KEULEN den 8 November.

Alvorens naar Londen af te reizen heeft Prins Frederik Willem van Pruissen het volgend schrijven aan den magistraat van Berlijn gerigt:

„Aan den magistraat der residentiestad Berlijn betuig ik mijn leedwezen, dat zoowel de Prinses, mijne Gemalin, als ik zelf, verhinderd zijn de in die residentiestad te houden viering van Schillers honderdste geboortefeest te kunnen bijwonen. De dag echter op welken de Prins van Wallis zijn achttiende levensjaar bereikt en voor welken wij reeds sedert lang onze tegenwoordigheid beloofd hadden, roept ons naar Engeland, waar wij intusschen ook getuigen zullen zijn hoe de nagedachtenis des grooten Duitschen dichters hoog geschat wordt, en het in het Vaderland plaats grijpend herinneringsfeest deelnemend zullen gedenken."

— De vormelijke uitnoodiging tot deelneming aan het Congres was tot gisteren toe te Berlijn niet ontvangen. Eene der Mogendheden, dus zeide men daar, maakt een openlijk programma tot voorwaarde harer deelneming. Ongetwijfeld doelt dit op Engeland, dat nogtans gewis deel daaraan nemen zal, maar slechts zijn voorbehoud nog niet heeft laten varen. Spanje, Portugal en Zweden hebben onlangs nieuwe pogingen aangewend om, als onderteekenaars der Weener tractaten, tot het Congres toegelaten te worden. Reeds vroeger is, gelijk men zich herinneren zal, gezegd dat de gezamenlijke onderteekenaars dier verdragen aan het Congres zouden deel nemen.

— De beroemde schilderijen-verzameling, van ouds onder den naam van de galerij Soder bekend, werd eenige dagen geleden te Hannover in het openbaar verkocht, tot welk einde talrijke kunstkenners en kunstliefhebbers derwaarts gekomen waren, onder anderen de heer Eastlake, directeur van het Britsch museum; sir R. Wallace, zoon van lord Harisford, uit Parijs; de heer Lamme, directeur van het museum te Rotterdam; de heeren geheimraad Olfers en Waagen, directeuren der museums te Berlijn. Ofschoon het jaargetijde ongunstig voor eene zoodanige auctie is, heeft de verzameling toch bijna 90.000 daalders opgebragt en golden enkele schilderijen hooge prijzen. Onder anderen werd voor eene kleine schilderij van Rafael, de H. Maagd met het kind Jezus voorstellende, 10.200, voor een Correggio 4,955, voor een Tobias van G. Dou 1,910 daalders besteed, terwijl de beroemde schilderij van Weenix, onder den naam van de Haas bekend, door den Koning van Hannover voor 2,950 daalders is aangekocht.

— De Invalide Russe wijdt een vertoog aan „de stille, vreedzame en koudbloedige beweging der Duitschers," en beweert daarin hoe het antagonismus der twee groote Duitsche Mogendheden vroeger of later tot een worstelstrijd moet voeren, welks uitkomsten niet te berekenen zijn. Oostenrijk, zoo meent de Invalide, is eigenlijk geene Duitsche Mogendheid; alleen zijne kunstige en eigenbatige staatkunde vermogt na de jaren 1814 en 1815 een groep van

---

JOHANN CHRISTOPH FRIEDRICH VON SCHILLER.

10 November 1759—1859.

Geheel Duitschland, van het noorden tot het zuiden, van het westen tot het oosten, viert feest op dezen dag, — een feest gewijd aan de nagedachtenis van een van de grootste genieën, van een der voortreffelijkste dichters, die binnen de grenzen van het groote gemeenschappelijke Duitsche vaderland het levenslicht zagen. Reeds weken lang zijn de berigten tot ons gekomen van de toebereidselen die, zoowel in de hoofdsteden der Duitsche Staten als in de kleinste landstadjes, werden gemaakt om het Schillerfeest te vieren. Het is alsof het nationaal gevoel, in de jongst verloopen maanden, hier zoo diep gekrenkt door nederlaag op nederlaag op het oorlogsveld en in de kabinetten der diplomatie, zoodat Europa verwonderd moest vragen of er dan niet de minste kracht school in dat gevoel; elders zoo zeer verbitterd door de verwijten, welke de leden van het Duitsche bondgenootschap, in de hitte van den onderlingen strijd van meeningen en belangen en in de teleurstelling over den ondervonden tegenspoed, elkander toewierpen, — het is alsof dat nationaal gevoel met verdubbelde gretigheid de gelegenheid aangrijpt tot eene manifestatie, om te toonen dat het zich krachtig kan uitspreken, dat de Duitsche eenheid, ondanks al dien strijd en de verwijdering waartoe hij aanleiding geeft, niet maar een droombeeld is, maar een doel, welks bereiking op politiek terrein nog verre verwijderd moge zijn, maar dat op het gebied des geestes reeds werkelijk bereikt is. Het is alsof de opgewondenheid, met zooveel moeite bedwongen, in de hartstogtelijke verdediging van uiteenloopende politieke beginselen, een uitweg gevonden heeft en tevens een punt van overeenstemming — waaraan trouwens overal de diepste behoefte gevoeld wordt tegenover de verwikkelingen van Europa — in de vereering van een Duitschen dichter bij uitnemendheid, een genie, welks stralen het gansche Duitsche vaderland verlichten en den glans van zijn roem op geestelijk gebied zoo magtig verhoogen.

Zoo dus de opgewondenheid in Duitschland het gevolg is van meer dan ééne oorzaak, die buiten Duitschland van geen kracht meer is, — toch wordt de meer onmiddellijke aanleiding daar niet met onverschilligheid of verwondering bejegend. Integendeel, de geheele beschaafde wereld aanschouwt niet alleen met belangstelling hoe Duitschland de nagedachtenis van zijnen grooten dichter vereert op den honderdsten verjaardag van diens geboorte, maar overal waar de Duitsche taal wordt gekend, waar de voortbrengselen harer rijke en veelzijdige litteratuur worden gewaardeerd, waar zin heerscht voor schoonheid en kunst, gevoelt men de behoefte om op den dag dat Duitschland zijn Schillerfeest viert, den cijns der bewondering te betalen aan den dichter, wiens heerlijke werken zoo menig hart in verrukking bragten, wiens genie door geen grenzen van taal of Vaderland, door geen leeftijd beperkt wordt.

Schiller's honderdjarig geboortefeest wordt herdacht in schier alle landen van Europa; Nederland mogt daarbij niet achterblijven, — Nederland, dat de gewigtigste, de beslissende periode zijner geschiedenis met meesterlijke hand door den Duitschen dichter geschetst vindt. In eenige steden van ons Vaderland, ook in Rotterdam, hebben sommigen zich vereenigd om dezer dagen Schiller's nagedachtenis eene den dichter waardige hulde te brengen. De toonkunst zal o. a. hier ter stede daarbij eene voorname plaats beslaan, zij die aan sommige van Schiller's voortreffelijkste gedichten, — men denke slechts aan het onvergelijkelijk schoone *Lied von der Glocke*, — zulke gelukkige inspiratiën te danken had en op hare beurt de hulp harer toovermagt verleende om ze in het gemoed te doen dringen. Het is waar, een van de gewigtigste elementen tot een volledig Schillerfeest ontbreekt ons hier; wij zullen den dramatischen dichter de hem vóór alles toekomende hulde niet zien brengen van eene waardige vertolking op het tooneel van een zijner meesterstukken, zoo als *Wallenstein* of *Wilhelm Tell*. Daarentegen vertrouwen wij dat den grooten dichter regt zal worden gedaan door de ontvouwing en de verheffing zijner verdiensten op schier alle deelen van het uitgestrekte gebied der fraaije letteren. Zonder ons te willen vermeten de feestrede vooruit te loopen, meenden wij echter ook van onze zijde eene poging te mogen doen om op dezen dag in te stemmen met den feesttoon die in Duitschland wordt vernomen en waarvan de weêrgalm tot in onze nabijheid wordt gehoord. Eene vlugtige herinnering aan Schiller's leven en werken zij daartoe ter dezer plaatse voldoende; eene uitvoerige levensgeschiedenis des dichters of eene volledige appréciatie zijner werken zou evenzeer buiten onze bevoegdheid als buiten de roeping van ons blad liggen.

Sommigen onder onze lezers zullen zich welligt herinneren hoe boeijend en innig de geniale Berthold Auerbach in zijn *Volkskalender* voor 1859 de omstandigheden heeft verteld waaronder in het kleine Wurtembergsche stadje Marbach op den 10 november 1759 den hoofdman in hertogelijke dienst Johann Kaspar Schiller een zoon werd geboren. Zoo ja, dan hebben zij de schildering van het diepe gemoedsleven der jonge moeder zeker met ons bewonderd, benevens den fijnen tact, waarmede de schrijver ons deed gevoelen dat de verstandige, teedere gade het levenslicht had geschonken aan een zoon, die eenmaal de trots en de roem zou zijn eener groote natie.

Hoe gaarne zouden wij door dezelfde hand het tafereel zien geschetst van de eerste ontwikkeling en de jeugd van dien knaap, wiens buitengewone aanleg door een verstandigen vader en eene diep gevoelende moeder werd opgemerkt en aangekweekt. Wij zouden dan welligt worden ingewijd in den strijd dien de ouders streden tusschen het verlangen van den knaap om, na het bezoeken der latijnsche school te Ludwigsburg, zich aan de theologische studie te mogen wijden en de noodzakelijkheid om hem, ter wille van de betrekking des vaders, op de dusgenaamde hooge *Karlsschule* te Stuttgart als leerling te doen opnemen. Hertog Karel van Wurtemberg was een streng man en op zijne school heerschte een ijzeren tucht, die ook op den jeugdigen Schiller zwaar drukte en hem al vroeg zijne toevlugt deed nemen tot de wereld der gedachten, waar geen schooltucht hem volgen kon. Aanvankelijk in de regten studerende, verwisselde hij in 1775 deze studie met die der medicijnen, maar werd tusschen en boven dat alles vooral aangetrokken tot de letteren, tot Homerus en Virgilius, zijne lievelingsdichters onder de Ouden, tot Klopstock onder de Duitsche dichters, tot de dramatische werken van Lessing en Shakespere.

De vrucht dier brandende voorliefde vertoonde zich weldra in pogingen om op zijne beurt lucht te geven aan den drang zijner phantasie in een paar dramatische proeven, welke hij echter met eigene hand aan de vlammen offerde. In 1777 schreef de 18jarige jongeling *die Raüber*, een dramatische arbeid, waarin naast grove gebreken, zoo van vorm als van psychologische waarheid, zich toch een krachtig, grootsch talent openbaarde. Zoo lang zijn verblijf aan de *Karlschule* duurde was er zelfs in de verte geen kans om dit product het licht te doen zien en eerst toen hij in 1780, na het schrijven van eene verhandeling over den zamenhang van de dierlijke met de geestelijke natuur in den mensch, tot militair geneesheer bevorderd en van het knellende juk der school ontslagen was, waagde hij het zijn werk, waarin hij, op raad van zijne vrienden, de meest overdrevene passages een weinig had verzacht, te doen drukken. Het vond bijval en de directeur van den schouwburg van Mannheim trad met den jongen dichter in onderhandeling om het stuk voor de opvoering geschikt te maken. De opvoering had werkelijk plaats en baarde opzien. Hertog Karel echter had alleen oog voor de overdrijving in het stuk en verbood den dichter iets anders te schrijven dan hetgeen in zijn vak van arts te pas kwam. Die dwang was olie in het vuur en Schiller, die vroeger reeds eens zonder verlof Stuttgart had verlaten om eene opvoering van *die Raüber* te gaan bijwonen, verliet in 1782 heimelijk die stad en vertoefde gedurende meer dan een jaar op een landgoed bij Meiningen, toebehoorende aan mevrouw von Wolzogen, met wier zoons hij op de *Karlschule* vriendschap had gesloten. Daar schreef hij zijn *Fiesco* en zijn treurspel *Cabale und Liebe* en ontwierp er zijn *Don Carlos*. In het eind naar Mannheim gereisd, werd daar zijne liefde voor het tooneel niet weinig aangewakkerd door zijne kennismaking met uitstekende acteurs en bijna ware hij zelf als tooneelspeler opgetreden. Intusschen werd hij toch aan den schouwburg verbonden en wel als tooneeldichter, eene positie, die hem in den beginne wel aanstond. Geen wonder ook; de beide bovengenoemde stukken, die, ofschoon reeds beter dan *die Räuber*, toch nog getuigden van den strijd tusschen het meesterschap over den kunstvorm en eene al te welige phantasie, vonden bij het publiek wederom grooten bijval. Toch kwam Schiller in deze betrekking alras in menige onaangename aanraking met personen in zijne omgeving en hij verliet haar om bij afwisseling te Leipzig en te Dresden te vertoeven. Daar sloot hij eene innige vriendschap met Körner en wijdde zich, behalve aan de studie der geschiedenis en der wijsbegeerte, aan de voltooijing van zijn *Don Carlos*. Fragmenten van dit treurspel werden den Groothertog Karel August van Weimar voorgelezen en dit had de persoonlijke kennismaking van dien Vorst met Schiller ten gevolge. In deze kennismaking lag de kiem van Schiller's verdere en hoogste ontwikkeling, want zij gaf hem aanleiding om zich in 1787 naar Weimar te begeven, het toenmalige middelpunt der Duitsche kunst en litteratuur, het vereenigingspunt van een aantal voortreffelijke mannen. Daarmede vangt dan ook de tweede periode van Schiller's kunstenaarsleven aan. De eerste, die der magtige maar onbeteugeld werkende verbeeldingskracht was besloten. Zij had, behalve de genoemde werken, eenige kleinere gedichten, o. a. *Die Schlacht*, *Die Kindermörderin*, de gedichten aan Laura en het door hem opgerigte tijdschrift voor tooneelpoëzy, *Thalia*, zien ontstaan.

(*Wordt vervolgd.*)

Duitsche Vorsten rondom zich te vormen, en daarentegen sloegen allen aan wie Duitschlands toekomst dierbaar was den blik naar Pruissen, de zuiver Duitsche Mogendheid, als op hun eenige steun en hoop.

— Het Russisch stadje Bialinitschy, in het district Mohilew, is eenigen tijd geleden bijna geheel eene prooi der vlammen geworden. 2 kerken, 208 woonhuizen, 63 schuren en vele korenmolens zijn geheel afgebrand.

— Uit Weenen meldt men dat de onlangs afgetreden minister, baron von Hübner, die zich te Venetië bevond, door den telegraaf naar de hoofdstad is geroepen; met welk doel was nog niet bekend. Nevens de bekende oorzaak der aftreding van dien Staatsman wordt nu ook zijn misnoegen daarover genoemd, dat de zending van den Aartshertog Albrecht naar Warschau door den president minister graaf von Rechberg alleen was beraamd geworden, terwijl de heer von Hübner meende dat de geheele Ministerraad over eene zending van dat gewigt had moeten gehoord worden.

Nog wordt uit Weenen geschreven dat de Oostenrijksche Regering tot eene aanzienlijke vermeerdering der troepen in Hongarije heeft besloten.

Per Telegraaf.

LONDEN den 9 November.

Prins Frederik Wilhelm van Pruissen is te Windsor aangekomen. De Prins van Wallis wordt van Oxford verwacht.

Volgens eene bij den Morning Post ontvangen depêche is het bezwaar, dat laatstelijk tegen het vredestraktaat gerezen was, uit den weg geruimd en zal de onderteekening van het traktaat nu spoedig volgen.

De London Gazette deelt eene briefwisseling met Spanje mede nopens de Marokkaansche zaken. Daarin belooft de Spaansche Regering den Engelschen Gezant, dat de bezetting van Tanger niet na het sluiten van den vrede zal voortduren, en dat Spanje geen de scheepvaart beheerschend punt der Marokkaansche kust bezetten zal.

PARIJS den 9 November.

De Moniteur deelt heden eene depêche mede van den generaal Martimprey van den 6den, meldende dat terwijl Sidi-Mohammed zich bij de Zekkoara bevond de Franschen door eene bekwaam uitgevoerde manoeuvre van den generaal Durrieu op de Zekkoara eene overwinning hebben behaald, die evenarende welke bekend is onder den naam van de bemagtiging der Smalah; wij vervonnen een verbazenden buit, vele banieren en eene groote hoeveelheid graan. Door deze overwinning is algemeene schrik verspreid. De troepen verkeeren in een uitmuntenden toestand.

MARSEILLE den 8 November.

Brieven uit Algerië maken gewag van toenemende gisting in Marokko. De H. oorlog tegen de Spanjaarden wordt alom gepredikt, en de gisting welke op de Fransche grenzen heerscht maakt het noodzakelijk die te versterken zoolang de oorlog met Marokko zal duren.

De door den generaal de Martimprey vervolgde stammen schijnen naar het binnenland terug te trekken.

Uit Rome schrijft men den 5 dezer, dat de raad van financiën tegen het einde dezer maand is bijeengeroepen. Sedert den opstand in de Romagna bedraagt het tekort in de Pauselijke schatkist 300,000 kroonen. Eene uit kardinalen bestaande commissie is belast met eene herziening der burgerlijke wetten.

De te Napels verspreide geruchten nopens eene aanstaande amnestie bevestigen zich.

MARSEILLE den 9 November.

De brieven van Calcutta met berigten uit China zijn alhier aangekomen. Van Cochinchina wordt berigt dat de Fransche troepen door eene groote overmagt der Cochinchinezen waren aangevallen en eene volkomene overwinning hadden behaald op den vijand, die in dit gevecht aanzienlijke verliezen had geleden.

KASSEL den 8 November.

De Tweede Kamer heeft in hare op heden gehouden zitting met algemeene stemmen, slechts vijf uitgezonderd, besloten tot het in overweging nemen van het voorstel, strekkende om het verzoek wegens de herstelling der Constitutie van 1831 thans aan de Duitsche Bondsvergadering te rigten.

ZURICH den 9 November.

De secretarissen der conferentiën zijn gisteren bijeengekomen tot het redigeren der tractaten. Men zegt dat zij heden op het raadhuis zullen worden geteekend.

De markies de Turgot, Fransch gezant in Zwitserland, is te Zurich aangekomen.

GENUA den 9 November.

De Corriere Mercantile meent den hoofdinhoud van het antwoord van Koning Victor Emmanuel aan Keizer Napoleon III te kunnen mededeelen en zegt hoe die daarop nederkomt dat de Koning, zich door zijne verpligtingen jegens het Italiaansche Volk gebonden achtende, tot de door Keizer Napoleon voorgestelde confederatie niet kan toetreden, maar den uitslag van het Congres wil afwachten.

LONDEN den 9 November.

Thee. Ord. Congo 15⅛ d.; overige Koloniale Artikelen stil. — **IJzer** 51.6. — **Oliën.** Lijn- 27.3; Raap- 35½. — **Talk** 58.6. — **Granen** kalm, toevoer gering; puike Gerst gezocht en schaars.

LIVERPOOL den 9 November.

Katoen. 8000 b. zijn verhandeld.

BERLIJN den 9 November.

Rogge per Nov. 48 th.; per Voorjaar 47 th. **Raapolie** per Nov. 10½ th.; per April/Mei 11⅛ th.

MADRID den 8 November.

Spanje 1¾ pc. 33.25; dito 3 pc. 43.25.

PARIJS den 9 November.

Frankrijk 3 pc. 70.50; dito 4½ pc. 95.40. Crediet Mob. 787. Spanje 1¾ pc. 32½; dito 3 pc. 42¾.

LONDEN den 9 November.

De 3 pc. Geconsolid 96⅛; dito 4½ pc. 99. Spanje 1½ pc. 32⅝; dito Buitenl. 3 pc. 44⅜. Mexico 3 pc. 22⅞. Peru 4½ pc. 91¾; dito Engels. 71, Venezuela 4½ pc. 28¾; dito Uitgest. 15. Holland 4 pc. 100½, dito 2½ pc. 66.

WEENEN den 9 November.

Nationale Metalliek 5 pc. 77. Metalliek 5 pc. 72.— Wissel Londen ƒ 124.25.

FRANKFORT den 9 November.

Metalliek 5 pc. 55¼; dito Nationale 5 pc. 59½. Spanje 1¾ pc. 32; dito 3 pc. 40⅞.

ANTWERPEN den 9 November.

Belgie 4½ pc. 98⅝; dito 2½ pc. 55½. Spanje 3 pc. 41¾; dito 1¾ pc. 31½. Metalliek 5 pc. 55⅞; dito Nation. 5 pc. 60.

BINNENLAND.

'S GRAVENHAGE den 9 November.

Heden ochtend ten 10 ure heeft er een buitengewone Ministerraad plaats gehad.

— In deze residentie is aangekomen en afgestapt in het Hôtel de l'Europe de Graaf van Rechteren, secretaris van het Nederlandsch Gezantschap te Parijs.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft bij arresten van heden verworpen de voorzieningen in cassatie ingesteld: 1°. door M. Roos c. s., visschers te Scheveningen, tegen een arrest van het Hof in Zuidholland, waarbij zij in hooger beroep zijn veroordeeld ieder tot twee maanden gevangenisstraf, ter zake van diefstal van een vat jenever in zee en het niet ter strandvonderij te hebben opgebragt; 2°. door K. Huibers tegen een arrest van het Hof in Gelderland, waarbij hij wegens feitelijkheden tegen de eerbaarheid met geweldadigheid ondernomen, is veroordeeld tot tuchthuisstraf voor den tijd van zes jaren. Voorts heeft de Hooge Raad vernietigd een arrest van het Hof in Noordholland, waarbij ontslagen zijn van alle regtsvervolging D. Zeevat, C. Stroomberg, L. v. d. Meulen en F. Simons, allen turfhandelaren te Amsterdam, aangeklaagd van overtreding der ordonnantie op het verwerken van turf binnen die gemeente, en ten principale regtdoende hen schuldig verklaard aan het doen lossen van turf door particuliere werklieden en niet ten overstaan van daartoe aangestelde beambten bij de turfmarkt te Amsterdam, en hen te dier zake veroordeeld: Zeevat in 3 geldboeten, Stroomberg 1 geldboete, v. d. Meulen 12 geldboeten en Simons 2 geldboeten ieder van ƒ 50, en subsidiaire gevangenisstraf van zeven dagen.

— De voorstelling in den Koninklijken Franschen schouwburg alhier zal donderdag den 10 dezer bestaan uit l'Étoile du Nord, opéra.

ROTTERDAM den 9 November.

Een door tusschenkomst van den Nederlandschen consul-generaal te Alexandrië over Triest ontvangen telegram, gedagteekend Batavia 22 september jl., luidt als volgt:

„ De Gouverneur-Generaal is te Batavia teruggekeerd. Overigens geen nieuws."

Z. M. heeft goedgevonden tot burgemeester der gemeente Bolsward te benoemen H. M. Ament.

Bij Zr. Ms. besluit is de luitenant ter zee van de 2de klasse, H. M. baron van Tuyll van Serooskerken, op zijn daartoe strekkend verzoek, met den 15 dezer eervol uit 's Rijks zeedienst ontslagen.

Wij vernemen dat het ledergoed en het gordelstelsel, thans bij de infanterie-korpsen in gebruik, eenigzins gewijzigd zal worden; de patroontasch zal met een riem over den schouder worden gedragen, alsmede een nieuw model van ransel worden ingevoerd.

Met deze voorwerpen zal voorloopig eene proef worden genomen bij het 1e. reg. infanterie te Nijmegen in garnizoen en bij het 3e. reg. van het wapen te Maastricht gevestigd.

In de najaars-vergadering van dit jaar van de commissiën ter afneming van de examens, in de onderscheidene provinciën des Lands, van hen, die bevoegdheid verlangen tot het geven van lager en middelbaar onderwijs, zijn geëxamineerd: 94 voor hoofdonderwijzer, toegelaten 51; 15 voor hoofdonderwijzeres, toegelaten 13; 4 voor huisonderwijzer, toegelaten 2; 7 voor huisonderwijzeres, toegelaten 6; 184 voor hulponderwijzer, toegelaten 117; 95 voor hulponderwijzeres, toegelaten 67; voor meer uitgebreid lager onderwijs in de wiskunde 54 onderwijzers, toegelaten 36; voor teekenen 8 onderwijzers, toegelaten 5; voor handwerken 56 onderwijzeressen, toegelaten 56; voor het onderwijs in de beginselen van vreemde talen 326 onderwijzers en onderwijzeressen, toegelaten 128. (In Zuidholland zijn van de 25 onderwijzers slechts 4 voor de Fransche taal toegelaten, in Zeeland van 6 en in Overijssel van de 9 *niet een*; in vele andere provinciën ging dat echter beter, in Drenthe kwamen alle 4 er door.) Voor het middelbaar onderwijs, art. 72 der wet, zijn voor de Fransche taal geëxamineerd 5 onderwijzers, toegelaten 4; 2 onderwijzeressen, toegelaten 2; voor het Engelsch 5 onderwijzers, toegelaten 4; 1 onderwijzeres, toegelaten 1; voor het Hoogduitsch 5 onderwijzers, toegelaten 3; onderwijzeressen 2, toegelaten 2; wiskunde 10 onderwijzers, toegelaten 10; natuurkunde 2 onderwijzers, toegelaten 1; landbouw 3 onderwijzers, toegelaten 3; gymnastiek 7 onderwijzers, toegelaten 7.

Men verneemt dat de redactiën van drie onzer geachte tijdschriften: den Alg. Konst- en Letterbode, den Nederl. Spectator en den Tijdstroom, derzer dagen besloten hebben haar werk met 1 januarij 1860 gezamenlijk voort te zetten, en aan den Ned. Spectator zoodanige wijziging en uitbreiding te geven, dat voortaan hetgeen in de drie afzonderlijke tijdschriften werd voorgestaan en medegedeeld, daarin vereenigd zal worden aangetroffen. De Nederl. Spectator zal in zijnen nieuwen vorm wekelijks bij de heeren D. A. Thieme, te Arnhem, en Martinus Nyhoff, te 's Gravenhage, worden uitgegeven. De Erven Loosjes, die tot nu toe den Konst- en Letterbode in vereeniging met den heer Nyhoff te 's Gravenhage uitgaven, hebben aangekondigd dat zij de uitgave van dat tijdschrift, onder eene nieuwe redactie, alleen zullen voortzetten.

Ter vervulling der vacature, ontstaande door het vertrek van ds. P. J. Helwig naar Amsterdam, zou, volgens de A. C., door den kerkeraad der Herstelde Evangelisch Luthersche gemeente te Zwolle het volgend viertal zijn zamengesteld: dd. Sonstral, pred. aan den Helder; Kemmann, pred. te Hoorn, Braakman, pred. te Gorinchem, en Schwill, proponent te Amsterdam.

Bedankt voor het beroep naar de Hervormde gemeente te Dragten (Friesland) door ds. H. J. E. van Hoorn, th. dr. en pred. te Bergum.

— De opbrengst der sluisgelden te Delfshaven is den 5 dezer voor den tijd van drie jaren ten Raadhuize aldaar in het openbaar verpacht; zijnde daarvan, behoudens nadere goedkeuring, pachter geworden de heer M. P. A. Houtman, a ƒ 8225 per jaar.

— Sedert eenige dagen ligt te Nieuwveen Zevenhoven voor de belanghebbenden ter lezing een ontwerp-besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland en Utrecht, tot splitsing van de Nieuwkoopsche droogmakerij, in twee polders, elk met een afzonderlijk bestuur. De vele tegenstanders van dezen maatregel beweren dat daardoor dit schoone geheel met eenen bijna zekeren ondergang wordt bedreigd, doordien de magt van de beide nu te ontstane afzonderlijke polders als onafhankelijk waterschap zal worden opgeofferd aan de hoogheemraadschappen van Rijn- en Amstelland. Men verneemt dan ook dat de ingelanden, vertegenwoordigende ruim 3000 bunders, de verzoekers van deze splitsing, die verreweg de minderheid uitmaken, daar zij slechts 650 bunders bezitten, zullen doen insinueren tot voldoening van alle te maken kosten en tot vergoeding der schade, die het gevolg der splitsing zullen zijn.

— Uit Woudrichem wordt gemeld dat de visscherij op de houting tot heden de bedroevendste uitzigten oplevert. In vroegere jaren was men omstreeks dezen tijd in volle vangst, en thans worden slechts enkele van die vischsoort gevangen. Men verdiept zich in allerlei gissingen, waarom de visscherij in het algemeen op de rivier de Merwede zoo gering in opbrengst is, en vele visschers schrijven dit toe aan het digten van de killen tusschen Werkendam en Dordrecht.

— De gemeente Woudrichem, die zwaar bezocht werd door de cholera, mag zich thans verblijden dat die heeft opgehouden; evenwel worden er in de buitenpolders thans vele lijders gevonden aan de pokken. In een gezin in een dier polders liggen 9 personen met pokken te bed; gelukkig dat velen er van herstellen, aangezien het karakter daarvan niet van hevigen aard is. — Te Woudrichem openbaart zich in enkele gezinnen thans de typhus met vernieuwde kracht. In één gezin zijn vier kinderen van verschillenden leeftijd daaraan bezweken.

— De te Haarlem gevestigde Kamer van koophandel en fabrieken heeft onder dagteekening van 3 dezer een brief gezonden aan de kamers van koophandel en fabrieken te Amsterdam en Rotterdam, waarin de aandacht wordt gevestigd op de ruwe zijde, als een der weinige artikelen, welke met voordeel uit Japan zullen kunnen worden uitgevoerd. De heeren J. A. Travaglino en Zonen, fabrikanten van linten en zijdenstoffen te Haarlem, hebben eenige balen dier ruwe zijde van verschillende hoedanigheid bekomen, daarmede proeven genomen die uitmuntend zijn geslaagd en ten hunnen kantore monsters van die zijde ter bezigtiging gesteld van belanghebbenden. De Haarlemsche Kamer heeft gemeend hiervan in het algemeen belang kennis te moeten geven.

— Naar men verneemt hebben de Gedeputeerde Staten van Noordholland afwijzend beschikt op eene aanvraag van J. W. Schutte en J. C. Boot te Amsterdam, om concessie tot oprigting van eene schroefstoombootdienst tusschen Amsterdam en Haarlem, en zulks op grond, dat, volgens ingewonnen berigten van de betrokken besturen en van den heer hoofdingenieur van den waterstaat, bij het geringe profiel van de trekvaart tusschen de beide steden, het in werking brengen eener zoodanige dienst in die vaart eene voor het onderhoud der boorden zeer nadeelige zuiging zou veroorzaken.

— De kapitein-luitenant ter zee P. A. van Rees is benoemd tot eersten officier aan boord van Zr. Ms. fregat met stoomvermogen Vice-Admiraal van Wassenaar.

— Naar wij vernemen zal aan den mond van de haven van het Nieuwe Diep eene batterij worden aangelegd; ook zou het plan bestaan om eene batterij op de Horst te Texel aan te leggen. Voor het eerste werk zijn drie plannen, waaruit de Minister te kiezen heeft. Naar men denkt zullen deze twee belangrijke werken, die de haven en de reede van Texel moeten beschermen, in den loop van het volgende jaar tot stand worden gebragt. (*Arnh. C.*)

— Het tijdschrift van geneeskunde deelt o. a. de volgende niet onbelangrijke waarnemingen mede, betreffende het heerschen der cholera in de stad Utrecht. Van 6 september tot 19 october dezes jaars zijn ter genoemde stede 279 personen door de cholera aangetast. De verhouding van hen die genezen zijn tot het getal der dooden is ongunstiger dan bij de epidemie van 1848 en 1849; doch iets gunstiger dan bij de latere epidemiën. De 279 lijders woonden in 193 huizen, wier wijknummer is opgegeven, doch 9 in schuiten of in niet met het wijknummer opgegeven huizen. Van die 193 woningen waren 113 in vroegere epidemiën reeds aangetast; sommige waren nooit vrijgebleven. Bijzonder ongunstig is de verhouding voor de vier buitenwijken, aangezien in deze van de 50 aangetaste woningen of slopjes 36 reeds vroeger aangetast waren. In deze buitenwijken vindt men dan ook de meeste moddersloten, mestvaalten en varkenshokken. In de buitenwijk M. waren van de 32 woningen, waarin de ziekte zich nu vertoond heeft, 22 ook reeds vroeger aangetast.

— Aan het strand te Westkapelle is gevonden en door den waarnemenden burgemeester aldaar geborgen eene vierriems barkas, gemerkt T D 100.

— Ten gevolge der overplaatsing van den 1sten luitenant Henckens, naar de Koninklijke Militaire Akademie te Breda, is benoemd tot bataillons-adjudant bij het 2de bataillon 5de regement infanterie, te 's Hertogenbosch in garnizoen, de 1ste luitenant A. A. E. Phaff, van het 4de bataillon van dat regement.

— Uit Breda wordt gemeld dat ook daar de cholera is geweken. Onder de burgerij hebben zich 14 gevallen voorgedaan, waarvan 8 personen zijn overleden, terwijl van het garnizoen van de 39 door die ziekte aangetaste militairen 23 zijn gered.

— Eergisteren is de baron van Aylva van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen, benevens een aantal andere personen, op het Loo aangekomen.

— Het water in den IJssel is in de twee laatste dagen 3 voet gewassen, en de stoom- en beurtschepen hebben hunne geregelde vaart weder aangenomen.

— Men verneemt dat de beurtschipper op Rotterdam, G. J. Hollander, eergisteren morgen van Zwolle gevaren, te Zwartsluis (Nieuwe Sluis) moest aanleggen, niet alleen daartoe genoodzaakt door de slechte weersgesteldheid, maar ook om boter te laden voor Meppeler kooplieden. De zware windvlagen bragten het schip tegen onder water staande palen of keijen en veroorzaakten een zoodanig lek, dat het dadelijk begon te zinken en er door den schipper, zijne vrouw en twee broeders nauwelijks tijd overbleef om zich te redden. Reeds dadelijk spande hij alle krachten in om van de lading te redden wat mogelijk was, en het mogt hem en zijnen beide broeders door een gelukken de geheele lading, hoezeer nat, over te schepen in nabijgelegen vaartuigen. Van het plaats gehad hebbend onheil en van de toedragt der zaak is door den heer burgemeester der gemeente Zwartsluis, met den schipper, onmiddellijk proces-verbaal opgemaakt.

— In den nacht van 6 op 7 dezer is in het huis van burgerlijke en militaire verzekering te Zwolle overleden Alberta Wobbina Huls, vrouw van H. Augusson, onlangs door het Provinciaal Geregtshof te Zwolle, ter zake van kindermoord, in vereeniging met hare dochter, Niesje Salomons, gepleegd, veroordeeld tot de straffe des doods. Zij heeft aan geene bepaalde ziekte geleden; alleen zieleangst en gewetenswroeging schijnen haren dood te hebben veroorzaakt. Het sterfbed van deze misdadige moet huiveringwekkend zijn geweest. Het wrekende zwaard der geregtigheid is door eene hoogere hand gevoerd.

— In de gemeente Gramsbergen zijn, op eene bevolking van nagenoeg 2000 zielen, van den 24 augustus tot den 3 dezer geene sterfgevallen voorgevallen.

— Eergisteren is te Groningen het nieuwe kerkgebouw van de Waalsche gemeente, hoofdzakelijk uit vrijwillige bijdragen ook van eenige zustergemeenten in ons Land gesticht, op eene plegtige wijze ingewijd. De leeraar dier gemeente, ds. J. A. van Hamel, sprak daarbij naar aanleiding van Openbaring 21, vs. 22a. Tot heden toe had de Waalsche gemeente geen eigen kerkgebouw in die stad; het nu ingewijde bedehuis voorziet dus in eene behoefte.

— Eergisteren werd voor het Provinciaal Geregtshof van Friesland behandeld de zaak van Ype Baukes de Graaf. Elf door den procureur-generaal gedagvaarde getuigen werden in deze zaak gehoord, waaronder 4, die bij het plegen der daad tegenwoordig waren geweest. De getuigen deskundigen bevestigden het door hen opgemaakte visum repertum en de daaruit getrokken conclusie. De beklaagde bleef persisteren bij zijne herhaaldelijk afgelegde bekentenis zoowel ten aanzien van het feit zelf, als met opzigt tot het daartoe vooraf beraamde plan. De procureur-generaal, de heer mr. A. Ypey, hield eene treffende toespraak tot den beklaagde en ontwikkelde vervolgens dat niet alleen de animus occidendi, maar ook de premeditatie en de guet-apens, door de bekentenis des beklaagden in verband met onderscheidene aanwijzingen volledig was bewezen, waarna hij requireerde veroordeeling tot de doodstraf, uit te voeren binnen Leeuwarden. De raadsman van den beschuldigde, de heer mr. J. Telting, trachtte in eene sierlijke rede het feit uit een moreel oogpunt eenigermate te motiveren, door opmerkzaam te maken op den individueelen toestand des beschuldigden en de omstandigheden, die hem tot het plegen der daad hadden geleid. De uitspraak werd bepaald op 12 dezer.

— Van den 29 october tot en met den 4 dezer zijn 22 runderen in de provincie Friesland aan de besmettelijke longziekte gestorven en 12 door die ziekte aangetaste runderen voor rekening der eigenaars afgemaakt, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 januarij dezes jaars 2328.

— Blijkens eene mededeeling van Zr. Ms. gezant te Madrid, is door het Ministerie van Staat aldaar bekend gemaakt, dat, te rekenen van den 28 october jl. de havens van Tanger, Tetuan en Larache, op de kust van Marokko, door een voldoend aantal Spaansche oorlogschepen in staat van blokkade gesteld zijn.

Wij hebben heden avond onze Engelsche brieven en dagbladen van gisteren over Ostende niet ontvangen.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 9 November.

OVERLEDEN: G. van Dijk, man van C. de Goede, 66 j. — T. J. Vaes, jm., 43 j. — J. H. de Hoog, man van A. Koster, 47 j. — S. van Praag, d., 1 j. — L. van Gils, d., 1 m. — A. Toornvliet, wed. N. de Groot, 74 j. — G. de Vries, jd., 68 j. — A. M. Fockinck, wed. W. Sas, 63 j. — J. C. Jansen, z., 6 j. — L. Schouten, man van N. van Dijk, 45 j.

BEVALLEN: E. Tolenaar, geb. van Kouteren, levenl. d. — S. C. Smits, geb. Dumas, levenl. d. — D. A. Grashorn, geb. van de Goor, z. — W. B. A. Rademakers, geb. Kleyn, d. — E. W. Jansen, geb. Wynekes, d. — W. H. Theunisse, geb. Heyneden Bakx, d. — A. Kortlandt, geb. Uitermerkt, d. — A. M. Spits, geb. van der Zon, z. — A. Domhof, geb. van den Boom, d. — E. van Gelderen, geb. van Sieberge, z. — M. A. Spruyt, beb. Sonderop, d. — S. E. Schippers, geb. Verhagen, d.

GEHUWD: B. C. Lagewaard, jm., 28 j., met E. E. Snel, jd., 31 j. — H. van Mil, jm., 31 j., met A. J. Goossen, jd., 28 j. — A. A. de Groot, wedr., 46 j., met M. H. van Eyk, jd, 28 j. — K. Diederik, jm., 23 j., met J. de Vos, jd., 27 j. — J. van Lindt, jm., 31 j., met W. J. Rowel, jd., 18 j. — C. W. Wijnen, jm., 23 j., met M. C. Schaap, jd., 26 j. — G. Zondervan, jm., 23 j., met J. D. Wijgant, jd., 25 j. — H. Vogt, wedr., 31 j., met G. Passier, jd., 30 j. — A. Baumgart, jm., 25 j., met J. Mengelberg, jd., 29 j. — J. J. Arnold, jm., 27 j., met J. Scheeren, jd., 25 j. — J. J. Möller, jm., 23 j., met H. J. Klüte, jd., 23 j. — K. den Toom, jm., 26 j., met M. Rorijs, jd., 20 j. — P. H. van Alfen, jm., 25 j., met J. M. E. Hendriks, jd., 24 j. — L. A. van Pieterson, jm., 26 j., met H. Smits, jd., 25 j. — J. Vijgenboom, jm., 32 j., met H. van der Vloet, jd., 30 j. — J. K. Kans, jm., 32 j., met P. van 't Hof, jd., 25 j. — A. B. Verhoef, jm., 20 j., met J. van 't Hart, jd., 23 j. — D. Tillemans, wedn., 35 j., met E. C. Paling, jd., 26 j. — W. Goudswaard, jm., 22 j., met N. S. de Regt, jd., 21 j. — A. Spruyt, jm., 52 j., met N. Bakker, jd., 53 j. — J. A. Rochussen, wedn., 40 j., met A. M. van Rossem, jd., 38 j. — H. van Braam, jm., 34 j., met J. M. Breurman, jd., 32 j.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPINGEN,
IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,
Woensdag den 9 November:

Een Huis enz., Botersloot, 8/360; .... trekg. ƒ 3325, daarboven ƒ 280 verkocht.
Een Huis enz., Kipstraat, 9/472...... „ - 3100, uit de hand verkocht.
Den Blooten Eigendom van een Huis en Erve, Peperstraat, 5/46; .... „ - 69, daarboven ƒ 260 verkocht.
Een Huis enz., Mannenlaan, 13/366; „ - 3200, daarboven ƒ 300 verkocht.
Een Huis enz., Hoogstraat 8/13; ..... „ - 12200, verkocht.
Een Huis enz., Steiger, 8/7; .... - - 8100, daarboven ƒ 240 verkocht.
Een Huis enz., Keizerstraat, 2/352;... „ - 4475, verkocht.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BATAVIA en SOERABAIJA, het Ned. Clipper-Barkschip Jhr. Mr. van de Wall van Puttershoek, kapitein K. F. Lammerts. Adres bij Hudig & Pieters, alhier, en D. van Wageningen, te Dordrecht.

BALTIMORE, het Amerik. Fregatschip Leila, kapit. Chs. Haines. Adres bij Wambersie & Zoon.

BOSTON, het Nederl. Brikschip Vasco de Gama, kapit. H. B. de Groot. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

KANAGAWA, bij JEDDO (JAPAN) via BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd Barkschip Krimpen aan de Lek, kapit. W. Ouwehand, om in het begin van de maand November 1859 te vertrekken. Adres bij den Reeder Murk Lels, te Alblasserdam, en bij de Cargadoors Kuyper, van Dam & Smeer, te Rotterdam, en de Coningh & Co., te Amsterdam.

MELBOURNE, het Ned. Barkschip Vrede, kapit. J. L. ter Bruggen; vertrekt 15 November. Adres bij W. Ruys J. Dz. en Hudig & Pieters, te Rotterdam, en de Vries & Co., te Amsterdam, of bij de Bevrachters Dörschlag & Gerbaulet.

NAPELS, het Napolitaansch Brikschip Margherita, kapit. G. Cafiero. Adres bij van den Bey & Co. en Hudig & Pieters.

NEW-YORK, het Bremer Fregatschip Johannes, kapit. D. von Fritzen. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Seth Sprague, kapit. J. M. Gillespie. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het Pruissisch Fregatschip Arnold Böninger, kapit. J. D. Hashagen. Adres bij Wambersie & Zoon.

ROSARIO, het gezinkt Hanoversch Brikschip Augusta, kapit. J. van Veen. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

SOERABAIJA en MACASSAR, het Ned. Schoenerschip Adriana Jacoba, kapit. Blekkingh. Adres bij de Reeders 't Hoen, Hudig en Co. en de Cargadoors Hudig & Pieters.

SOERABAIJA, het Barkschip Kinderdijk, kapitein D. Zwanenburg. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen, en te Amsterdam bij de Coningh & Co.
TRIEST, het Ned. Schoenerschip Veendam, kapit. B. A. Hazewinkel. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

Te Amsterdam:

SYDNEY, de Nederl. Clipper-Bark Amazone, kapit. J. Abbink; ligt gereed Adres bij W. Ruys J. Danielszoon en Hudig & Pieters, te Rotterdam, en de Vries & Co., te Amsterdam, of bij de Bevrachters Dörschlag & Gerbaulet.

Beurstijdingen.

ROTTERDAM den 9 November.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 2½ pCt.	63⅞		
"	Obl. H. Spoor 4½ "	100		
Spanje,..	Obl. 3 pCt. nu 1¾ "	31⅝		
"	Binnenl. a 6/m. 3 "	41½		
Rusland,	bij Stiegl. 1854 5 "	89¾		
"	dito dito 1855 5 "	99½		
"	Spoorw. Aand. ƒ	219½	219¾	219¾
Oostenr.,	Obl. in Metal. 2½ "	28⅜	28 9/16	28 9/16
"	dito dito .... 5 "	53⅛	53¼	53⅛
"	dito Nat. Met. 5 "	57⅛	57½	57⅛
"	Ad. fl 250 1839 ƒ "	277		
Venez.,..	Oblig. ....3 "	26⅞		
Grenada,	Uitgestelde..... "	4 15/16	5	4 31/32

Flaauwe buitenlandsche merken bleven heden niet zonder invloed op onze beurs, diensvolgens was de stemming over het algemeen ongunstig, en werden inzonderheid Oostenrijksche fondsen tot dalende prijzen verhandeld. Van Zuid-Amerikaansche was de prijsverlaging in 3 pcts. Venezuela's niet onbeduidend.

Het Commité der Effectenhandelaren,
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Spanje, Certificaten 4¼. Oostenrijk, Metalliek, 2½ pc., 28⅜; dito Nationale, 5 pc., 57⅛, 57¼, 57 3/16. Venez., 1½ pc., 14⅛, 14 3/16, 14⅛. Gren., 3¾ pc., 15; dito Uitg., 4 31/32.

AMSTERDAM den 9 November.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½ pCt.	63⅝	63¾	63 11/16
"	dito dito 3 "	75⅞		
"	dito dito 4 "	97	97 5/16	97 5/16
"	Amort-Synd...3½ "			
"	Handel-Maats. 4½ "	126¼		
"	O. I. Leening 4 "			
"	Leen. Holl. Sp. "			
"	Rijn-Spoorw...4½ "			
"	Maats. v. Weld. 4 "			
België,...	Cert. *Rothsch.* 2½ "	51¾		
Frankrijk,	Certificaten....3 "			
Spanje,..	Buitenlands. ..1¾ "	31⅞	31 15/16	
"	dito 3 "	43¼		
"	Binn. a ƒ 6000 3 "	41½		
"	Amort. Schuld.........	10 11/16	10¾	
"	Bew. v. Coup.........			
Portugal,	Oblig...........3 pCt.	43½		
"	dito 1856/57..3 "	42	42 1/16	
"	dito Uitgest...			
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5 "	103⅝		
"	dito 1828/29..5 "	101⅞		
"	Cert. 1831/33..5 "	85		
"	dito 1840......4 "	80¾	80⅞	
"	dito *Stieglitz*..4 "	80¾	80⅞	
"	dito d.° Nieuwe 5 "	89½	89 9/16	
"	dito d.° 1855 N. 5 "	99⅛	99⅜	99⅛
"	dito te Londen 4½ "	94¼		
"	dito v. Assign. 6 "	61⅝	61¾	
"	Inschr. dito ...6 "			
Polen,....	Aand. 1835.........ƒ			
"	Obligatien......4 pCt.	77¾	77 13/16	
Pruissen,	Oblig...........4½ "	101½		
"	Aand....... 3½ "	202		
Oostenr.,	Obl. *Goll en C.* 5 "	62 5/16	62⅜	
"	dito dito 4 "			
"	dito Met. Oude 5 "	53¼	53½	53½
"	dito N. te Ams. 5 "	72¾		
"	dito Nat. Met. 5 "	57¼	57½	57½
"	dito Metall.....2½ "	28½		
"	Wen. Ad. fl 250 4 "	263	264	
Brazilië,	1824, ₤ 100, 5 "	99½		
Equador,	₤ 100..........1 "	14 9/16		
Venez.....	Obligatien......3 "	27 3/16	27⅜	27 3/16
"	Uitgestelde....1½ "			
Grenada,	Obligatien......3¾ "	14⅞		
"	Uitgestelde....	4⅞	4 15/16	
Mexico,..	Obligatien......3 "	21 1/16	21¼	
Illinois,	......................7 "	79½	79⅝	

Rusland, Spoorw. Actien, volgef., 5 pc., 219¼, ½. Fr.-Oostenr. Spw. Obl. bij Hope, 3 pc., ƒ 123. Beijeren, Spw. Aand., 50, 52. Peru, 4½ pc., 87¼. Philad., bij Hope en Co., Lr. A, 95½. Griekenland, 5 pc., 3 3/16, ⅜, ⅜. Nieuwe Russen 63¾, ⅞.

Beleening 3 pc., Prolongatie 4 pc., Disconto 3 pc.

Over het algemeen was de stemming iets flaauwer; alleen Oostenrijksche bleven op het einde der beurs een weinig aangenamer; naar Mexikaansche was eenige vraag.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 63 11/16. Spanje, 1¾ pc., 31⅞; dito Binnenl. 3 pc., 41½. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 53½; id. Nat., 5 pc., 57 7/16, ½.

LONDEN den 7 November.

3 pc. Cons. cont.	96⅜	a	96½	3 pc. Peru....	69	a	71
id. id. op tijd	96⅜	-	96½	4½ pc. id. Urib.	82	-	84
5 pc. Oostenrijk	78	-	80	id. te New-Y.	81	-	83
4½ pc. België..	98	-	100	3 pc. Portugal.	45½	-	46½
5 pc. Braz. 1824	100	-	102	5 pc. Rusland.	109	-	111
id. 1829/39...	—	-	—	4½ pc. idem....	98	-	100
id. 4½ pc. 1852	95	-	96	3 pc. Spanje...	43¾	-	44¼
idem 1858....	95	-	96⅜	1¾ pc. idem...	32½	-	32¾
6 pc. Buen.-Ayr	78	-	80	idem Amort. ..	10½	-	11½
6 pc. Chili....	102	-	103	id. Cert. Coup.	4	-	4½
3 pc. idem....	72	-	76	5 pc. Sardinië.	86	-	87
5 pc. Denemark	98	-	102	6 pc. Turkije..	78½	-	79
3 pc. idem...	85	-	87	idem Nieuwe..	67	-	69¼
2½ pc. Holland.	65½	-	66½	4 pc. idem.,..	103	-	103½
4 pc. idem....	99	-	100	3 pc. Venezuela	28½	-	29
Ecuador......	15½	-	16½	idem Uitgest..	14	-	15
id. Land-warr.	3½	-	4½	Wissel Amst. krt.	11.13	a	14½.
3½ pc. Grenada.	17	-	18	idem 3 m.	11.15½	-	16.
id. Uitgestelde	5	-	5½	id. Rott. 3 m...	11.15½	-	16.
3 pc. Mexico.	22½	-	23	id. Parijs kort....	25. 7½	-	15.
4½ pc. Peru...	90½	-	91½	idem 3 m.....	25.30	-	35.

De stemming was heden gunstig.

PARIJS den 8 November.

Frankrijk 3 pc. a cont. 70, 70.10; dito op ultimo 70.10, 70.20, 70.05; dito 4½ pc. a cont. 95.10, 95; dito op ult. —. Fransche Bank-Actien 2835. Crediet Mob. 787.50, 790, 787.50. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aand. 495, Napels 5 pc. —. Spanje 1¾ pc. 32½; dito buitenl. 3 pc. 44; dito binnenl. 3 pc. 42½; dito Passive —. Oostenrijk 5 pc. 82.

De beurs verkeerde heden in eene vrij vaste stemming. De 3 pc. Fransche fondsen sloten a contant 10 en op ultimo 5 centimes hooger dan gisteren.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 9 Nov.

	2 maanden.	Kort.
Londen...	11.60	11.65
d.° 3/m.	11.57½	—
Parijs..	55½	55⅞
d.° 3/m.	55 5/16	—
Bordeaux.	55 3/16	55⅝
Genua...	45½	—
Livorno..	38½	-
Napels..	78½	—
Petersb..	165	—
Hamburg.	35½	35 3/16
d.° 3/m..	35 7/32	—
Antwerp.	—	1⅛ v
	6 weken.	**Kort.**
Frankfort	99¾	—
Augsburg	99	—
Weenen..	93¼	—
Triest...	92¾	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 9 Nov.

	2 maanden		zigt	
Londen..	11.60	p	11.65	p
Parijs...	55⅜	g	55¾	p
Bordeaux.	55	g	—	g
d.° ½ m.	55½	g	—	g
Genua..	45½	g	—	g
Livorno..	38½	g	—	g
Napels..	78½	g	—	g
Hamburg.	35 1/16	g	35 3/16	g
	3 maanden.		**Zigt.**	
Madrid..	241	g	—	g
Cadix...	243	g	—	g
Sevilië..	240	g	—	g
Bilbao..	240	g	—	g
Lissabon.	40¾	g	—	g
Porto...	40½	g	—	g
Petersb..	165	g	—	g
	6 weken.		**Zigt**	
Weenen..	92	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort.	99¾	g	—	g

Rotterdam ½

Speciekoers.

AMSTERDAM den 7 November.

Gouden Specien per Stuk.

Nieuwe Dukaten......	ƒ —	a ƒ —
Oude gerande dito.....	- 5.50	" - 5.60
Tien Gulden Stukken...	- 9.65	" - 9.75
Dito Eng. Souvereigns...	-11.65	" -11.75
Dito Pistolen.........	- 9.55	" - 9.65
Nieuwe Louis-d'Or.....		
Stukken van 20 francs...	- 9.25	" - 9.35
Baren Goud en Specien	- 9½ a	" -10½ {pc. a ƒ 1442.60 per N. ℔ fijn

Zilveren Specien per Stuk.

Pilaren Piasters............	ƒ 2.55	a ƒ 2.60.
Fransche Kroonen..........	- 2.70	" - 2.75.
Stukken van 5 francs.......	- 2.33	" - 2.36.
Brabantsche Kroonen........	- 2.65	" - 2.70.
Pruissische Daalders.........	- 1.75	" - 1.78.

Zilveren Specien per Ned. ℔ Fijn.

Fijne Drittels..........	ƒ	a ƒ
" Bar. 1000/1000 950.	-	" -
Zilver van 900 a 850.		
dito " 800 - 700.	- 104.20	- ƒ 105.
dito " 600 - 500.		
dito " 400 - 300.		

Prijzen der Buitenl. Coupons
en UITGELOTE OBLIGATIEN.

AMSTERDAM den 7 November.

Metalliek......	ƒ 23.40	Sp. Piasters....	ƒ —.
idem Nationale..	- —.—	" Coup. per fr.	- —.
Napelsche.....	- —.—.	Hamb. Russen..	- 32½.
Div. Eng. in ₤...	- 11.57½.	Russ. in Zilv. R.	- 33½.
Eng. Russen....	- 11.80.	Poolsche in fl...	- 26½.
Fransche.......	- 55½.	Coup. Port. 1 Jan.	
Belgische.......	- 55¾.	1848 per ₤ 2.	- —.—
Pruissische.....	- 35.	Papier Roeb....	- —.—

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 9 November.

SUIKER. De 953 kranj. beschadigde Java, heden in publieke veiling, zijn verkocht van ƒ 19¾ tot ƒ 32¾.

TABAK. Heden werden bij inschrijving verkocht 34 cer. Havana, aangevoerd per Activo via Amsterdam.

Van HUIDEN zijn afgedaan 1000 st. Oost-Indische per Admiraal van Kinsbergen tot 60 c.

SCHIEDAM den 9 November.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 144 ℔ Pernau ƒ 200 6/w.

MOUTWIJN per Ned. Vat zonder fust	ƒ 13.75.
JENEVER, " " " " "	- 19.25.
Amst. proef, " " " " "	- 20.50.

alles zonder de belasting.

SPOELING, per Ketel .... - 1.—.

AMSTERDAM den 9 November.

KRUIDENIERSWAREN. De gisteren gehouden veiling is afgeloopen als volgt: 22 k. Sukade verk. tot 34½ a 36¾; 48 ks. Malaga Vijgen verk. tot ƒ 6; 18 dooz. Pruimedanten verk. tot 180 c. per doos; 17 ks. dito verk. tot ƒ 1 per kistje; 2 vaatjes Krenten verk. tot ƒ 15¾; 2 v. grove Amandelen zijn niet geveild; 25 k. Sultana Rozijn gedeeltelijk verk. tot ƒ 17 a ƒ 25¼; van de 80 b. Anijszaad zijn 12 b. opgeh. tot ƒ 32 en de overige niet geveild; 5 v. en 1 z. Amboina Kruidnagelen verk. tot 17¼ a 17½ cents; 4 matten Zanzibar Nagelen verk. tot 17¼ cents; 2 f. Krenten verk. tot ƒ 16¼ a ƒ 16¾; van de 42 k. Sultana Rozijn zijn 15 k. opgeh. tot ƒ 22 en de overige niet geveild; 15 b. Komijn verk. tot ƒ 9; 27 f. 5/2 boot., 24 vs. Krenten verk. tot ƒ 11¼ a ƒ 17½.

RUNDERHUIDEN. Heden werden bij inschrijving afgedaan circa 4500 O.-Ind., in diverse merken, per Stad Nijmegen.

VETWAREN. Traan. Zuidzee- ƒ 33½; Robben- ƒ 36; Astrakan- ƒ 31; Oost-Indische ƒ 31; Bruine Lever- ƒ 42 a ƒ 43, bl. ƒ 52 a ƒ 56; Rondvisch per 50 Ned. ℔ ƒ 14; Ansjovis 1859r ƒ 7¾, 1858r ƒ 8½.

GRANEN. Tarwe onveranderd: 130 ℔ bonte Poolsche ƒ 296. Rogge ruim prijshoudend: 128 ℔ Pruiss. ƒ 312; 119 ℔ verb. Odessa ƒ 162; 117 ℔ Arch. ƒ 176; 118, 119 ℔ Petersb. ƒ 179, ƒ 181; 118 ℔ Jar. dito ƒ 176, ƒ 177; 117 ℔ Arch. ƒ 176. Gerst prijshoudend: Jar. Manheimer ƒ 170 per 1950 kil. Haver en Boekweit zonder handel.

ZADEN enz. Koolzaad: in veiling Ravison ƒ 173; op 9 v. Olie te leveren, dadelijk ₤ 58. Raapolie: op 6/w. ƒ 35¼; vlieg. ƒ 34; 1 Dec. ƒ 34; 1 Mei ƒ 35⅝ a ƒ 35¾. Lijnolie: op 6/w. ƒ 30¼; Vlieg. ƒ 29; 1 Dec. ƒ 29; 1 Maart, April en Mei ƒ 30. Hennepolie op 6/w. ƒ 37½. Raapkoeken per 1040 st. ƒ 56 a ƒ 60. Lijnkoeken per 104 st. ƒ 9 a ƒ 11.

VEE. Kalveren 1ste kwal. ƒ 70 a ƒ 90, 2de kwal. ƒ 60 a ƒ 80, 3de kwal. ƒ 50 a ƒ 70; Schapen ƒ 20 a ƒ 26; Varkens 44 a 48 c. per Ned. ℔.

GRONINGEN den 8 November.

GRANEN enz. Tarwe in de beste Nieuwe zeer begeerd en 20 c. meer bedongen, Jarige ook 10 c. verhoogd, maar niet veel in omgegaan: 127 a 130 ℔ Ommel. Roode ƒ 8.10, ƒ 8.30 a ƒ 8.50, ƒ 8.70; 123, 127 a 130 ℔ Nieuwe dito dito ƒ 7.70, ƒ 7.90 a ƒ 8.10, ƒ 8.30 a ƒ 8.50, ƒ 8.70; 123 a 127 ℔ Nieuwe Old. dito ƒ 7.45, ƒ 7.65 a ƒ 7.85, ƒ 8, en 127 ℔ Nieuwe Ommel. Witte ƒ 8.40 a ƒ 8.60. Rogge prijshoudend vooral ook door vraag naar Oostfriesland: 116, 120 a 123 ℔ Inland. en Pruiss. ƒ 6, ƒ 6.30 a ƒ 6.60. Boekweit niet driftiger, tot 5 c. verlaging evenwel nog alles opgeruimd: 113 a 116 ℔ Nieuwe Zwarte Zand ƒ 4.90 a ƒ 5.30. Gerst bij meerder aanvoer tot 5 c. verlaging nog meest alles verkocht: 96 a 99 ℔ Nieuwe Winter ƒ 5.50 a ƒ 5.90. Dikke Haver 5 c. en Zwarte 10 c. lager; Witte Voer in een doen: 75, 78 a 82 ℔ Dikke Brouw ƒ 3.70, ƒ 3.75 a ƒ 3.95, ƒ 4 a ƒ 4.15. ƒ 4.20; 65 a 68 ℔ Witte Voer ƒ 2.95 a ƒ 3.25, en 68 a 72 ℔ Zwarte dito ƒ 2.90 a ƒ 3.35. Paardenboonen goed prijshoudend, voor goede kwaliteit is ƒ 7 besteed. Gort wel zoo aangenaam. Koolzaad op goed de vorige prijzen gehouden maar weinig in omgegaan, best Ommelander ƒ 11.20 nominaal. Geel Mostaardzaad werd in de beste soorten op ƒ 22 a ƒ 23 gehouden. Raapolie ƒ 32.25 bij partij. Lijnolie ƒ 30. Raapkoeken ƒ 66 a ƒ 68. Lijnkoeken ƒ 10.50 a ƒ 11.

LONDEN den 7 November.

GRAANMARKT. Beste Engelsche Tarwe iets hooger; voor buitenl. was slechts beperkte vraag. Meel prijshoudend. Gerst bragt ruim vorige prijzen op. Boonen iets hooger en Erwten als voren. In Haver ging veel om en de prijzen liepen 6 d. hooger. Lijnzaad een zweem hooger. In andere Zaden ging weinig om en bleven de prijzen als voren.

Van den 31 ll. tot den 5 dezer werden ingevoerd 4195 q. binnenl. en 6369 q. buitenl. Tarwe, 4775 q. binnenl. en 10,168 q. buitenl. Gerst, 3573 q. binnenl. en 15,410 q. buitenl. Haver en 2539 z. binnenl. en 209 z. en 50 v. buitenl. Meel.

VEEMARKT. Van het Vasteland werden gedurende de afgeloopen week aangevoerd 1632 Runderen, 252 Kalveren, 3095 Schapen en 92 Varkens. Ter markt waren heden 5360 Runderen, 168 Kalveren, 22,820 Schapen en Lammeren en 460 Varkens. De handel was gedrukt; alleen beste kwaliteit was goed te verkoopen.

ANTWERPEN den 8 November.

KOFFIJ vast maar zonder handel. In de eerste hand voor 300 b. St. Domingo betaalde men 36½ c. — GRANEN vast maar stil. Tarwe ƒ 11⅞ a ƒ 12. Rogge ƒ 7⅝ per December ƒ 7¾; Odessa dito ƒ 6¾ a ƒ 6 13/16; op levering ƒ 6⅞. Odessa Gerst houdt men ƒ 6¾. — Van KATOEN zijn 175 b. Louisiana verkocht. — HOP zeer geanimeerd. Voor 50 b. Alost 1859 betaalde men ƒ 34 en vraagt men nu ƒ 35. — TEER. In veiling werden heden verkocht 200 t. Zweeds. 1a kwal. tot ƒ 22½ en 50 dito 2de kwal. tot ƒ 21½ per ton. — TERPENTIJNOLIE. In disp. gaat nog niets om. Men houdt ƒ 21⅜ en biedt te vergeefsch ƒ 21.

HAMBURG den 8 November.

KOFFIJ stil. — ZINK zonder omzet. — RAAPOLIE per Nov. 23½, per Mei 24. — GRANEN. Tarwe stil, Rogge loco onveranderd; 83 ℔ Koningsberger en Dantziger per Voorjaar 72 m. b.

NEW-YORK den 26 October.

ASSCHEN. De markt is stil en het artikel minder gevraagd. Omzet 100 v. Pot- en 25 v. Paarl- tot $ 5.25. — KATOEN. De kooplust die wij in onzen vorigen meldden is weder verdwenen en men betaalde 1 c. lagere prijzen. Omzet der drie laatste dagen 5200 b. Men noteert:

	Upland.	Florida.	Mobile.	N. Orl. en Texas.
Good ordinary.	9⅝	9⅞	10	10⅛
Middling......	11½	11⅝	11¾	11⅞
Good middl....	12⅛	12¼	12¼	12⅞
Middl. fair....	12½	12⅝	12⅝	13⅛

KOFFIJ. De markt is zeer stil en de prijzen zijn bijna onveranderd. — MEEL. State en Western levendig maar de omzet werd door de rijzing der prijzen belangrijk beperkt, gisteren was de vraag matig en de omzet gering, terwijl de prijzen altijd nog 10 a 15 c. hooger als ll. Vrijdag zijn. Omzet der drie laatste dagen 57/m. v. Canada gevraagd. Omzet 900 v. tot 10 a 15 c. hooger. Southern is in dezelfde mate gerezen en vonden daarvan 11,600 v. nemers. Andere soorten zijn stil. — HARST. Bruine met weinig voorraad maar stil. Omzet 1500 vtjs. tot $ 1.55 a 1.60, transparante schaarsch. — TEER is vast. Omzet 215 v. — PEK. Men betaalde voor 200 v. $ 1.81¼ a 2. — TERPENTIJN wordt hooger gehouden, 2500 v. zijn afgedaan tot $ 3.62½. Voorraad 4000 vtjs. — TERPENTIJNOLIE onveranderd. Men noteert 46½ a 47 c., terwijl 1500 v. verkocht zijn op levering tot 47 c. Voorraad 4500 vtjs. — TALK minder levendig maar onveranderd. — TABAK. Fijne soorten soorten zijn schaarsch en zeer vast. Te Louisville is de markt weinig veranderd maar de prijzen zijn iets beter. — VRACHTEN naar Engeland levendiger met rijzende prijzen, naar het Continent onveranderd.

BALTIMORE den 25 October.

TABAK. De aanvoer dezer week bedraagt 695 vaten Maryl., 37 v. Ohio en 17 v. Kentucky. Maryland is in de middel en betere soorten gevraagd maar schaarsch. Omzet 300 a 400 v. tot vorige prijzen. Men gelooft niet dat de vorst aan de Tabak schade heeft toegebragt. Ohio. Omzet 40 v. tot vorige prijzen. Er is weinig vraag en de voorraad vrij groot. De berigten omtrent den oogst luiden zeer gunstig. Kentucky en Mason County zonder handel met weinig voorraad. Het nieuwe Gewas is van goede kwal.; van Mason County zal de oogst echter klein zijn. — VRACHTEN onveranderd.

CHARLESTON 21 October.

KATOEN. Omzet dezer week 12,500 b. Aanvoer 21/m. b. Voorraad 26,600 b. Men noteert:
low middl. 10⅞ a 11 c.,
good dito 11⅛ a 11¼ c.,
midd. fair 11⅜ c.

VRACHTEN. Naar Liverpool ⅜ d. — Koers op Londen 9½ a 9¾ c.

Scheepstijdingen.

Brouwersh.
9 nov. De *Stad Dordrecht* (st.) is heden nacht uit zee teruggekomen.
(N., hard.—N. t. O.)

Hellevoet. *Aangek.*
9 nov. *Concordia* (st.), Londen
Vertrokken.
Earl of Auckland (st.), Londen
Seine (st.), Havre
(ligt bij de Kwak geank.)
Seahorse (st.), Hull
(N.W., hard.—N.O.)

Brielle. (NNW., hard.—N. N. O.)
9 nov. De *Patras* (st.) is terug en opgestoomd n. Hellevoet.
De *Norfolk* (st.) ligt ter reede.

Maassluis (W. N. W.)
9 nov. Niets gepasseerd.

Amsterdam *Vertr.*
9 nov. *Professor Suringar*, Sneltjes, Singapore
Udo Frederik, v. d. Werf, Genua
Jantina, de Vries, dito
Prins Hendrik, Verloop, Swansea

Texel (W.) *Aangek.*
8 nov. *Electra*, Wegman, Batavia
Maria, Molenaar, Yarmouth
Minister Thorbecke (st.). Harlingen n. Hull (als bijlegger)
Vertrokken.
9 *Smyrna* (st.), Londen
Ranger (st.), dito
Diana (st.), dito

Vlie *Aangek.*
9 nov. *Urania* (st.), Koningsbergen, laatst v. Fredrikshavn

Vlissingen *Aangek.*
7 nov. *Ottelio Mathilda*, Repetto, Odessa
Georg, Juister, Villanova
8 *Paisano*, Job, Monte-Video

—o—

Newcastle (N. Z. W.)
Aangekomen.
16 aug. *Delfshaven*, Schaap, Melbourne (vertr. 12 sept. n. Bat.)
7 sept. *Graaf van Heiden Reinestein*, Wamsteker, Sydney
Vertrokken.
16 aug. *Hollandia*, Ruige, Batavia

Melbourne *Vertr.*
31 aug. *Ridderkerk*, Teerlink, Batavia

Adelaide *Aangek.*
10 sept. *Stad Assen*, Haverbult, Londen

Java *Aangekomen*
vóór 23 sept. *Padang*, Zwart, Singapore
Ottolina, Prange, dito
Stad Leyden, Dekker, d.°
Scheveningen, Annokkee, dito

Rio-Janeiro *Vertr.*
14 sept. *Saramacca*, de Vries, Cardiff
24 *Grijpskerk*, Zomerdijk, Falmouth
28 *Cornelia Alida*, Zwanenburg, Gibraltar

Philadelphia *Uitgekl.*
22 oct. *Zeenymph*, Schipper. Kaap de Goede Hoop

Baltimore *Uitgekl.*
21 oct. *Riga*, Freeto, Rott.

Konstantinop. *Aang.*
26 oct. *Hermann*, Timmermann, Amsterdam

Smirna *Aangek.*
22 oct. *Argus*, Storm, Newcastle
Vertrokken.
23 *Euphrasie*, de Potter, Tchesmé en Amst.

Livorno *Aangek.*
1 nov. *Petrus Jacobus*, de Jonge, Rotterd.
2 *Livorno Packet*, Melenberg, Amsterdam

Bilbao *Vertr.*
4 nov. *Verwisseling*, v. d. Weyden, Vlaardingen
de Maas, Post, dito
Victoria, de Haan, dito

Bordeaux *Aang.*
7 nov. *Jonge Boll*, Kolk, Christiania

Paimboeuf *Vertr.*
5 nov. *Ida*, Wolkammer, Rotterdam

St. Nazaire *Vertr.*
6 nov. *Rhône* (st.), Genua

Loughswilly *Aang.*
5 nov. *Cornelia Catharina*, Hagedoorn, Ismaïl

Queenstown *Vertr.*
4 nov. *Annechina*, v. d. Wijk, Skibbereen

Liverpool *Aang.*
6 nov. *Albatross* (s), Rott.
Uitgeklaard.
5 *Alida*, Kiewit, B.-Ayres

Bristol *Uit zee terug*
5 nov. *Hillech. Scholtens*, Scholtens, n. Antw.

Exmouth *Aangek.*
5 nov. *Magdalena Johanna*, Gust, Rio-Grande

Plymouth *Binnengel.*
6 nov. *Clasina Aidina*, Wirtjes, Amst. n. Triëst

Dartmouth *Vertr.*
6 nov. *Geertje*, v. d. Borg, (v. Galatz) Londen (na volbragte reparatie)

Bij **Noord-Voorland** *Aangekomen.*
4 nov. *Admiral*, Wieting, Rott. n. Liverpool

Londen *In lading*
5 nov. *Grietje*, Hes, Antw.

Harwich *Binneng.*
6 nov. *Katrina*, Waterborg, Londen n. ......

Sunderland *Aang.*
4 nov. *Warrior*, Smith, Delfshaven
Elizabeth & Jane, Dunbar, Rotterdam
4 *Deux Frères*, Leveux, d.°
Vertrokken.
5 *Margaret M'Donald*, Taylor, Rotterdam

Shields *Aangek.*
5 nov. *Tom Roberts*, Jenkins, Amst.
6 *Catharina Elisabeth*, Zuiderduin, dito
Vertrokken.
5 *Elizabeth*, Schiedam
Gloucester, Rotterdam
Isabella, dito

Lossiemouth *Vertr.*
4 nov. *Harmonie*, Kramer, Rotterdam

Grangemouth *Vertr.*
4 nov. *Sienke Wiersema*, Borst, Brake

Leith *Aangek.*
4 nov. *Margar. Arendina*, de Jonge, Ibraïla
Oernen, Sörensen, Dordt

Alloa *Aangekomen*
2 nov. *Grossh. Alexandrine*, Heuser, Schiedam

Hamburg *Aang.*
7 nov. *Onderneming*, Tonkens, Zwolle
8 *Ary Scheffer* (st.), Havre

Cuxhaven *Binneng.*
7 nov. *Alma*, Moore, Sunderland n. Rott.
Uit zee terug.
8 *Elve* (st.), n. Rott.

Bremerhav. *Binneng.*
7 nov. *Vrouw Elisabeth*, Top, Hartlepool n. Friedrichstadt

Dantzig *Aangek.*
5 nov. *Margrietha Gesina*, Stuit, Newcastle
6 *Courant*, Treimer, Dordt
Vertrokken.
5 *Garonne*, Smit, Amst.

Pillau *Vertr.*
5 nov. *Hippet* (st.), Amst.
Rembrandt (st.), Stettin

Christiania *Aangek.*
1 nov. *Catharina*, Slinger, Amsterdam

Gothenburg *Aangek.*
1 nov. *Meinsina*, Klontje, Amsterdam
Catharina, Gauthier, d.°

Holbeck *Uitgekl.*
2 — 4 nov. *Tromp & de Ruiter*, Tromp, Holland

Horsens *Aangek.*
vóór 4 nov. *Vrouw Wyka*, Panjer, Lubeck

Fredrikshavn *Aang.*
1 nov. *Jeanne Agatha*, Jager, Newc. n. Aalborg

Holtenau *Aangek.*
5 nov. *Twee Gezusters*, Drewes, Memel n. Harlingen
7 *Allegonda Margr.*, Gort, Memel n. Bremen

Rendsburg *Aang.*
4 nov. *Maria*, Tent, Stettin n. Groningen
Alida Ikea, Pieper, Kopenh. n Holland
5 *Onderneming*, Bekkering, Stettin n, Bremen
Vertrokken.
5 *Robert*, Scholtens, Stralsund

—o—

Rotterdam 9 nov. Volgens rapport van kapit. Knowles, voerende het schip *Ocean Ranger*, van Bombay n. Rotterdam, was hij den 4 dito met verlies van roer, zeilen en meer andere schade in Duins binnengeloopen. Den 11 oct., op 41° NB. en 30° WL., had hij eene zware stortzee overgekregen, die het roer wegnam, en sedert ondervond hij niet dan zware stormen en slecht weder. In den nacht van 1 nov., tusschen Portland en Goudstaart, had hij weder het noodroer verloren. — De *Ocean Ranger* heeft in Duins anker en ketting verloren, doch is van een en ander voorzien.

Harlingen den 7 nov. Het alhier te huis behoorend kofschip *Harlingen*, kapit. Hannema, heden van Newcastle gearriveerd, heeft door het stormachtig weder van gisteren in de Blaauwe Slenk zijn anker verloren.

Lowestoffe. Binnengeloopen 6 nov. *Zephyr* (s), van het Nieuwe Diep n. Liverpool, om kolen in te nemen; — binnengebragt 7 nov. *Enchantress* (st.). van Rott. naar Hull, met verlies van roer en zeilen.

Ramsgate 6 nov. Gisteren binnengeloopen *Anna & Arnoldina*, van Wijk, van Amst. n. Triëst, met verlies van zeilen, kluiverboom en verschansing.

Deal 6 nov. Het schip *Christina*, kapitein Lund, van Rotterdam naar Valparaiso, is na verlies van ankers en kettingen alhier in de baai op strand gedreven, doch na een gedeelte der lading suiker gelost te hebben in vlot water en te Ramsgate binnengebragt.

Portsmouth 6 nov. Binnengel. *Kroonprinses Louise* (st.), Piejeers, van Liverpool naar Amsterdam, om de lading te stouwen.

Dartmouth 8 nov. Het schip *Catharina*, van Amsterdam, is door het volk verlaten. De bemanning is alhier aangekomen.

Liverpool den 7 nov. Uit zee teruggekomen *Albatross* (st.), n. Rotterdam bestemd, makende 4 voet water in het uur. (NB. Dit rapport schijnt abusief, daar de *Albatross* den 6den v. Rott. te Liverpool is gearriveerd.)

Fredrikshavn 7 nov. De Nederl. schepen *Gezina Pronk*, kapit. Pronk, met granen van Dantzig n. Rotterdam, en *Koogerpolder*, kapit. Teensma, van Newcastle n. Neustadt, zijn op de hoogte van Skagen gestrand en beide waarschijnlijk wrak. Men hoopt de lading van het eerste te bergen.

Mauritius 10 october. Het Fransche schip *Equateur*, kapt. Rabère, van Newcastle, met steenkolen, naar Calcutta, is in de Torres-Straat door zeeroovers genomen en door het volk verlaten; de eerste stuurman en 6 man der equipage zijn gered en alhier aangebragt; van den kapitein en het overige gedeelte der equipage had men niets vernomen.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 10 nov.: 1ste getijde 3 ure 6 min.; 2de get. 3 ure 30 min.

Arnhem. Waterhoogte 8 nov. 2.68 el.

Keulen. Rijnhoogte 8 nov. 11 v. 3 d. Rijnl.

—o—

Vertrokk. Passagiers.

Van **Rotterdam**, naar Batavia, per *Jason*, kapit. J. H. Lammerts van Bueren: de kolonel W. E. Kroesen, echtgen., drie kinderen en eene gouvernante; de heer J. G. Tromp en echtgen.; de 2de luits. C. Krabbe en E. Heck; de officier van gezondh. A. Ledeboer; de apoth. 3de kl. A. F. H. Kieven; de heeren H. B. Hoogewoning en A. J. Bosdijk; 160 militairen en 2 Javaansche bedienden.

Cargalijsten.

Rotterdam.

LONDEN, Concordia, Stranack. — 9 v. Koffij, 400 z. Zaad, 8 p. Indigo, J. H. Claus en J. Paulino; 190 kjs. Blik, R. S. Stokvis en Zn.; 21 p. Vellen, 8 b. Leder, Boomer en Co.; 17 k. Koopm., 10 k. Cassia, Schmitz en Fassbender; 9 b. Vellen, H. Braakman en Co.; 21 p. Koopm., Diverse; 4 Schapen, 4 k. en 16 p. Koopm., Order.

Amsterdam.

BALTIMORE, Sophia Elisabeth, van der Hoef, 142 v. Tabak, van Beek en Jurjans; 150 v. dito, L. Hovack en Co.; 46 v. dito, 5750 Pijpstaven, 6634 Duigen, F. J. Beijer en Zn.

Advertentiën.

Voor de vele en bijzondere bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van mijnen geliefden Zoon, GERRIT HENDRIK, betuig ik door deze, ook namens mijne Kinderen en Behuwdkinderen, den hartelijksten dank.

Rotterdam
10 *November* 1859. J. S. ULRICH.

Getrouwd:

J. A. ROCHUSSEN.
Wedr. van L. J. F. VAN DER HOOP
met
A. M. VAN ROSSEM.
Rotterdam den 9 *November* 1859.

Bevallen van eene DOCHTER *W. H. HEYNE DEN BAK*, Echtgenoot van

Rotterdam J. A. THEUNISSE.
8 *November* 1859.

Heusden den 4 *November* 1859.

Heden overleed alhier, in den ouderdom van bijna tachtig jaren, Vrouwe SIBYLLA SUSANNA ARRENBERG, Weduwe van den Heer JAN DIEDERIK VAN DRONGELEN.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed, na een langdurig lijden, mijne geliefde Echtgenoot ALIDA PETRONELLA VAN HEMERT.

Rotterdam L. WIGMAN.
8 *November* 1859.

Eenige kennisgeving.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Eerste Leesvergadering

bij het Departement Rotterdam der Maatschappij **tot Nut van 't Algemeen**, op WOENSDAG den 16 November 1859, des avonds ten *half acht* ure precies, in het Gebouw des Departements.

Mededeeling wegens den Staat en de Werkzaamheden der **Departements-Inrigtingen.**

Redevoering door den Heer Mr. **C. M. VAN DER LEEUW.**

In naam van het Bestuur,
G. VAN REYN, *Lid en Secretaris.*

NB. De Heeren Leden welke nog een **doorloopend Toegangbiljet** voor hunne Echtgenooten verlangen, gelieven de schriftelijke aanvrage daartoe ten spoedigste in te dienen.

Koninklijke Nederlandsche

YACHT-CLUB

De RAAD der ***Koninklijke Nederlandsche Yacht-Club*** is, door de welwillendheid van verschillende Heeren die zich hebben bereid verklaard als Sprekers op te treden, in staat gesteld, even als de vorige jaren, gedurende den aanstaanden Winter, wederom

WETENSCHAPPELIJKE VOORDRAGTEN

te doen houden, en die zelfs op ruimer schaal dan vroeger te doen plaats hebben.

Deze **Voordragten** zullen in den regel op den TWEEDEN en VIERDEN MAANDAG van IEDERE MAAND gehouden worden in een der Localen van het *Vereenigings-Gebouw*, en door ieder kunnen worden bijgewoond, tegen Betaling van **25 Cents**, uitgezonderd de LEDEN der Koninklijke Nederlandsche Yacht-Club, die **Vrijen Toegang** hebben.

De Eerste Spreekbeurt, over **Letterkunde**, is vastgesteld op Maandag 14 November 1859, des avonds ten acht ure. Zij zal worden vervuld door den Heer Dr. **A. PIERSON**, en ook door Dames kunnen bijgewoond worden.

De Namen der verdere Sprekers en de door hen te behandelen Onderwerpen zullen telkens eenige dagen te voren, door middel der Dagbladen, bekend gemaakt worden.

De Raad voornoemd,
JOOST VAN VOLLENHOVEN, *Vice-President.*
J. HAVELAAR, *Secretaris.*

De COMMISSIE van BESTUUR der **Maatschappij van Bouwvereeniging**, aan het Nieuwewerk te Rotterdam, adverteert, dat in hare Vergadering van den 7 dezer, van de Geldleening, groot ***f* 200,000**, ten laste der genoemde Maatschappij, zijn

UITGELOOT:

Vijf Schuldbekentenissen, ieder groot ***f* 1000**, zijnde de Ns. 5, 22, 81, 86 en 90, en Zes Dito, ieder groot ***f* 500**, zijnde de Ns. 5, 107, 113, 126, 127 en 131.

Welke van af 2 Januarij 1860 met de alsdan vervallen Coupon zullen worden afgelost ten Kantore van de Heeren Kassiers *R. MEES & ZOONEN*, te Rotterdam; alwaar mede de betaling van de met 1.° Januarij 1860 verschenen Coupons der voorschreven Geldleening plaats heeft.

De Commissie voornoemd,
P. G. DALEN.
A. VAN RIJCKEVORSEL *Wz.*

Pro Deo. Op heden den vijfden November 1800 negen en vijftig, ten verzoeke van MERRIGJE KALDEN, Huisvrouw van REINIER VERMEULEN, zonder beroep, wonende te 's Gravenhage, ten deze domicilie kiezende ten Kantore van den Procureur Mr. *JAN BARTHOLD LUDOLF WENTHOLT*, zijnde te Rotterdam, aan de Glashaven, wijk 1, n.° 364, en die in deze voor haar in regten zal occuperen; hebbende de Requirante, bij beschikking van de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam van den 4 April 1859, vergunning bekomen tot *gratis* Procederen in deze;

Heb ik Ondergeteekende *JOHAN COENRAAD LACH*, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, wonende aldaar in wijk 2, n.° 371;

Uit krachte van een vonnis van de Arrondissements-Regtbank voornoemd, in dato den twaalfden September 1859, waarbij aan haar verlof is gegeven tot het doen dezer tweede openbare Dagvaarding,

Voor de *tweedemaal Gedagvaard*

REINIER VERMEULEN, als *Matroos der vierde Klasse* gevaren hebbende op Zijner Majesteits Wachtschip de PEGASUS, destijds wonende te Rotterdam, doch wiens tegenwoordig verblijf is onbekend, gevolgelijk mijn exploit doende op de wijze voorgeschreven bij art. 4, n.° 7, Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, aan het Parquet van den Edel Achtb. Heer Officier van Justitie bij gemelde Regtbank en aldaar sprekende met den Edel Achtbaren Heer Mr. *A. S. VAN REESEMA*, Substituut, die het origineel voor gezien heeft geteekend.

Om op Maandag den dertienden Februarij 1800 zestig, des voormiddags elf ure, te verschijnen ter Teregtzitting van de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, zitting houdende in het Paleis van Justitie aan het Haagscheveer aldaar, ten einde:

Aangezien de Gedaagde in het jaar 1846 als Matroos der vierde Klasse diende op Zijner Majesteits Wachtschip de PEGASUS, destijds liggende ter reede van Rotterdam, en hij aldaar met zijn Echtgenoot woonachtig was,

Aangezien hij in den nacht van den dertienden op den veertienden September van dat jaar is vermist en sedert niets meer van hem is vernomen;

Aangezien hij dus vermoedelijk is verdronken;

Aangezien die daadzaak bevestigd wordt door eene Acte van bekendheid den vijftienden Februarij 1800 negen en vijftig voor den Notaris J. BERVOETS te 's Gravenhage gepasseerd (behoorlijk geregistreerd);

Aangezien er dus meer dan tien jaren verloopen zijn nadat de Gedaagde is vermist geraakt;

Aangezien op grond daarvan de Eischeresse naar aanleiding van de Artikelen 523 en 549 Burgerlijk Wetboek als belanghebbende verlof heeft gevraagd en bekomen om den Gedaagde bij openbare Dagvaarding op te roepen, ten einde daarna bij niet-verschijning te kunnen eisch doen, dat bij vonnis dezer Regtbank zal worden verklaard, dat er regtsvermoeden van des Gedaagdes overlijden bestaat sedert den veertienden September 1846, en aan haar Eischeresse verlof verleend tot het aangaan van een ander Huwelijk;

Hetzij in persoon, hetzij door iemand van zijnent wege, van aanwezen te doen blijken, zullende de Eischeresse, in geval noch hij, noch iemand voor hem, op deze Dagvaarding mogt opkomen en alzoo van zijn aanwezen niet mogt blijken, concludeeren dat daarvan aan haar zal worden verleend acte en verlof om den Gedaagde ten derden male bij openbare Dagvaarding op te roepen, met reserve van kosten tot aan het eind-vonnis.

En heb ik Deurwaarder exploit doende en sprekende als gezegd, afschrift van dit exploit overhandigd aan den genoemden Ambtenaar van het Openbaar Ministerie, afschriften daarvan aangeplakt aan de Gehoorzaal van dezelve Regtbank en aan het Gemeentehuis van Rotterdam; zullende voorts dit exploit worden geplaatst in de Nederlandsche Staats- en in de Rotterdamsche Couranten.

De kosten zijn in debet twee gulden vijf en zeventig cents.

(*get.*) J. C. LACH.
Deurwaarder.

Gezien door ons Officier heden vijfden November 1859.
(*get.*) A. SIEWERTS VAN REESEMA,
Substituut-Officier.

Geregistreerd te Rotterdam den vijfden November 1800 negen en vijftig, deel 80, folio 184, verso vak 9, twee bladen, een renvooi, debet voor regten *f* 0.80, voor 38 opcenten *f* 0.30½, te zamen eene gulden tien en een halve cent.

De Ontvanger,
(*get.*) VAN BERKEL.

Voor Copie conform,

WENTHOLT,
Procureur.

ROTTERDAM EN GRANGEMOUTH,

in directe verbinding met **GLASGOW**, door het **Forth-** en **Clyde-Kanaal.**

Voor Passagiers en Goederen.

Het Stoomschip **THERESE**, Kapitein **Allan Bruce**, vertrekt van hier naar **GRANGEMOUTH** ZATURDAG 12 dezer, des morgens vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN

ROTTERDAM en BERGEN,

via HULL.

Het Stoomschip **ANNA**, Kapit. **J. B. Altona**, vertrekt van hier naar **BERGEN** (*via Hull*) DINGSDAG 15 dezer, des morgens vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

SNELVAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN ANTWERPEN,

VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN,

met de STOOMBOOTEN

TELEGRAAF III & IV,

BEHOORENDE TOT DE SNELSTVARENDE VAN EUROPA.

Deze nieuw expresselijk voor den Vervoer van Passagiers gebouwde Stoombooten, hebben schoon gemeubileerde Kajuiten, waarbij een Dames-Salon met Piano en een Paviljoen, hetwelk afgehuurd kan worden.

NOVEMBER 1859.

Van ROTTERDAM.		U. M.	Van ANTWERPEN.		U. M.
12 Zaturdag	's morgens	9.—	15 Dingsdag	's nachts 14 15	2.—
17 Donderdag	's nachts 16 17	12.—	18 Vrijdag	's morgens	5.—
19 Zaturdag	's morgens	2.30	21 Maandag	„	8.30
23 Woensdag	„	6.30	24 Donderdag	„	11.—

Te ZIJPE wordt voor Zierikzee en Brouwershaven op de heen- en terugreis aangelegd; aldaar staat eene zeer goed ingerigte Diligence gereed, die **van Zijpe naar Zierikzee,** na aankomst der Stoombooten, vertrekt en **van Zierikzee naar Zijpe** in correspondentie op de Stoombooten rijdt.

ROTTERDAM, Scheepjes, wijk 1, n.° 21. VERWEY & Co., *Cargadoors-Expediteurs.*

GENERAL STEAM-NAVIGATION COMPANY.

ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoom-Schepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

NOVEMBER 1859.

Donderdag 10, 's morgens **11** ure.	**Zaturdag 12,** 's middags **12** „	**Dingsdag 15,** 's morgens **11** ure.	**Donderdag 17,** „ **7** „

VRACHTEN: Groote Kajuit £ 1.10.—, heen en terug £ 2.5.—.
Voor-Kajuit „ —.17.6., „ „ „ „ 1.6.6.

GEBROEDERS SMITH, *Agenten.*

De PILLEN van HOLLOWAY

zijn een uitmuntend Huismiddel en zeer aanbevelenswaardig in alle Ongesteldheden der Maag en Lever.

De verbazende uitwerkselen dezer **Pillen** hebben die dan ook tot een zeer geacht Geneesmiddel gemaakt, zoowel in de Nederlanden als in andere gedeelten des Aardbodems, als zeer weldadig werkende in gevallen van Lever-, Gal- en Maagziekten. Het is ontegensprekelijk en bewezen, dat zij nooit gemankeerd hebben eene genezing te bewerken, mits naauwkeurige opvolging der voorschriften.

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer **J. M. VAN RENESSE,** Depôthouder te **'s Gravenhage;** aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN,** te **'s Hertogenbosch;** alsmede in *Holloway's Etablissement* te **Londen,** 244, Strand, en te **New-York,** 80, Maiden-Lane.

DOOR HET VERMEERDERD DEBIET ZIJN DE OP NIEUW VERMINDERDE PRIJZEN NU DE VOLGENDE:

DOOSJES PILLEN van *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.
POTJES ZALF „ - 0,80, - 1.85, - 3.00, - 7.05, - 13.85, - 20.95.

MAHONIEHOUT.

PUBLIEKE VEILING,

te ROTTERDAM,

door de Makelaars *P. J. Cantzlaar, C. M. Overgaauw, F. N. Montauban van Swijndregt, P. Overgaauw* C. Mz., *W. H. Montauban van Swijndregt, P. Havelaar, M. Breukelman, P. J. Cantzlaar* Jr., *C. W. Breukelman* en *W. C. Schalkwijk*, op Woensdag 23 November e. k., des namiddags ten 2 ure, in het Notarishuis aan de Gelderschekade:

c.ª 300 Blokken en Blokjes
BLOEM-MAHONIEHOUT,
kwaliteit extra mooi;
40 Blokken STOELENHOUT,
zeer goede kwaliteit;
beide Partijen nu eerst direct uit Zee aangevoerd.
158 Blokken STOELENHOUT,
kwaliteit Manzanilla.
8 Blokken Mexicaansch
MAHONIEHOUT,
10 Blokken Amerik. Zwart
NOTENBOOMENHOUT,

per ALEXANDRINE *direct van New-York aangebragt.*
Nadere onderrigting bij bovengenoemde Makelaars.

De Makelaars F. N. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, W. VAN DAM *H. H. Zoon*, W. H. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT en B. C. D. HANEGRAAFF, te Rotterdam, zullen, op last van hunne Meesters, op den 22 November 1859 des middags ten 12 ure, in de Zaal op de Scheepmakershaven, wijk 1, n.° 499, publiek Verkoopen:

Het extra Snelzeilend, Gekoperd en Kopervast Nederlandsch

BARKSCHIP

Duiveland,

laatst gevoerd door Kapitein J. C. VIERSMA, volgens Meetbrief lang 37 El 60 Duim, wijd 6 El 70 Duim, hol 5 El 55 Duim, en alzoo groot **621 Tonnen**, met al deszelfs **Rondhout, Staand en Loopend Want, Ankers, Kettingen, Touwen, Zeilen** en verdere **Scheepsgereedschappen,** zoo als hetzelve thans is liggende in den Haringvliet, binnen deze Stad.

OPENBARE VERKOOPING,

op Zaturdag den 12den November 1859, des voormiddags ten tien ure, in de Manège, aan den Coolsingel, wijk 15, n.° 300, te Rotterdam, door den Makelaar P. J. GIEBELS, ten overstaan van de Deurwaarders *STOELLER & BRAAKMAN*, van:

Paarden, Rijtuigen, Stalgereedschappen en dergelijke Goederen.

Alles daags te voren te zien.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING,

door *M. L. VAN DEN TOL*, Notaris te Heenvliet, van een **goed Beklanten**

KOORNMOLEN

met annex **WOONHUIS,** staande en gelegen te Geervliet, in sectie B, n.s 580 en 581, ter inhoudsgrootte van **2 Roeden;** zijnde de Molen in 1851 Nieuw Herbouwd en het Huis in 1857 geheel Nieuw Gebouwd.

De Veiling zal plaats hebben op Woensdag den 23 November 1859 en de Afslag op Woensdag den 7 December 1859, op beide dagen des voormiddags ten 11 ure, ten Herberge van *Lt. de Baan*, te Geervliet, zijnde dezelve inmiddels **Uit de Hand te Koop.**

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Eigenaar J.B PONS, te Geervliet, en ten Kantore van gemelden Notaris.

HEDEN komt van de Pers bij ***A. C. KRUSEMAN***, te ***Haarlem***, en wordt afgeleverd aan die Inteekenaren die daartoe hun verlangen hebben te kennen gegeven:

MR. IS. DA COSTA,

DE MENSCH EN DE DICHTER

WILLEM BILDERDIJK.

Eene Bijdrage tot de kennis van zijn Leven, Karakter en Schriften.

Tevens uitmakende het **zestiende** en **LAATSTE** Deel van de

KOMPLEETE DICHTWERKEN

van BILDERDIJK.

Op den dag waarop in schier alle Landen van Europa feestelijk gevierd wordt de honderdjarige geboortedag van Duitschlands Dichter FRIEDERICH VON SCHILLER, ontvange de Landgenoot de thans geheel voltooide Uitgave van zijn **WILLEM BILDERDIJK.**

NIEUWE SCHOUWBURG,

op de Kruiskade.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN,

Directie: ***BREEDÉ & VALOIS.***

ZATURDAG 12 NOVEMBER:

(Diploma's niet gangbaar.)

Buitengewone Voorstelling,

met medewerking van de beroemde

Duitsche Dwergen en **Tooneelspelers**

JEAN PICCOLO (25 jaar oud, 34 duim lang),
JEAN PETIT (24 jaar, 29 duim), en
KISS JÔZSI (18 jaar, 25 duim),

DIE MILCH DER ESELINN,

Posse mit Gesang in 1 Act. — Daarna:

Frl. Pamela Kühn,

oder **haben sie meine Tochter gehört?** en

Das Leiden eines Choristen,

Chansonnettes, voor te dragen door **Kiss Jôzsi** en **Jean Piccolo.** Tot slot:

DREI NETTE JUNGEN,

Vaudeville in einem Act.

De Hoofdrollen in genoemde Vaudevilles worden vervuld door de Dwergen.

Vooraf door het Hollandsche Personeel:

Eene Partij Piket,

Comedie - Vaudeville in 1 Bedrijf.

Aanvang ten HALF ZEVEN ure.

Tot FEBRUARIJ

wordt gevraagd, om dadelijk in dienst te treden, eene

NOODHULP-KEUKENMEID.

Adres bij den Boekhandelaar C. W. DRAIJER, aan de Korte Hoogstraat te Rotterdam.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam:	7.30, 11.40, 3.30, 6.30.
„ „ alleen n. 's Hage:	9.45 's morg. en 9.35 's av.
„ Amst. naar Rotterdam:	8.30, 11.30, 4.30, 7.30.
„ 's Hage alleen n. Rott.:	8.30. 's morg. en 3.40 's midd.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda:	10.15, 3.—.
„ Dordrecht naar Rotterdam:	10.40, 3.20.
„ Breda naar Antwerpen en Rott.:	6.50, 12.35.
alleen naar Antwerpen en Moerdijk:	5.20.
„ Antwerpen naar Breda en Rott.:	7.45, 12.20.
alleen naar Breda en Moerdijk:	5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott.n.Utr.,Amst.,Arnh.: 7.—, 10.—,12.15,1.30, 5.15, 7.15
Amst.n.Utr.,Rott.,Arnh.: 7.20,10.35,12.30, 2.30, 6.—, 7.45
Arnh.n.Utr.,Amst.,Rott.: 6.30, 9.45,11.35, 12.30, 6.50,—
Utr.n.Rott.6.30.— Utr.n.Amst. 6.45, beide behalve Zondag.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

DONDERDAG 10 November 1859, N°. 268.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Woensdag den 9 November.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft heden voortgezet de algemeene beraadslaging over het wetsontwerp betrekkelijk de spoorwegen.

De heer *van Asch van Wijck* verklaarde zich ten gevolge van den loop dien de zaak genomen had, voor den aanleg van spoorwegen van Staatswege. Hij ontwikkelde de redenen daartoe niet in het breede ten einde in geene herhalingen van hetgeen vroeger gesproken was te vervallen. Reeds uit dien hoofde alleen verklaarde de spreker zich tegen de voordragt, doch er waren nog andere redenen die hare aanneming voor hem onmogelijk maakten. De gansche behandeling der zaak had toch op hem een zeer pijnlijken indruk gemaakt; niet alleen met betrekking tot de nog niet allezins geregtvaardigde handelwijze der Regering ten aanzien van de aanvragers om concessie, maar ook om de weifelachtige en buigzame houding der Regering, om het gemis van een vast stelsel in de keuze en in de rigting der lijnen. Het stelsel door de Regering aangenomen was even slingerend als de rigting der lijnen zelf. Daardoor was de noodlottige verdenking van partijdigheid op die Regering geladen en betreurde de spreker dat eene zaak, die bestemd was eene weldaad te zijn voor het Vaderland, eene oorzaak is geworden van tweespalt. Meer in 't bijzonder besprekende de weifelende en buigzame houding der Regering, blijkbaar vooral in de gemakkelijkheid van opoffering van eigen overtuiging, betoogde de spreker die stelling door na te gaan de verschillende phases welke de questie der spoorwegen had doorloopen, daarbij meer in 't bijzonder stil staande bij het eerst aangenomen stelsel van deelneming door den Staat in de onderneming, bij het verlaten daarna van dat stelsel zonder evenwel van overtuiging te zijn veranderd, en bij de blijken, die gegeven waren van alle gemis aan eenig vast stelsel betrekkelijk de keuze van de rigting der lijnen. Men wilde de verbinding der havens met het buitenland, doch liet achterwege de aansluiting van Harlingen met de Hannoversche grenzen en verwijderde Harlingen zoo ver mogelijk van Rheine. Men wilde de daarstelling eener snelle gemeenschap tusschen de hoofdzetels van het binnenverkeer en men liet de Friezen over Groningen naar Holland gaan, en de Friezen en Groningers eerst van Zwolle een uitstapje naar Arnhem maken om naar Holland te komen. De onmisbare lijn Utrecht-Zwolle werd op den achtergrond geschoven om de voorkeur te geven aan de meer bevolkte IJsselsteden, doch tegelijkertijd legde men de lijn Groningen-Meppel-Assen aan door de minst bevolkte steden. Wat de Zuiderlijn aangaat, daarbij was de naijver van de twee grootste koopsteden van ons Land opgewekt. De lijn Rotterdam-Moerdijk verheugde zich in zoo bijzondere liefde van de Regering, dat zij aanleiding gegeven en noodzakelijk gemaakt had de meest kostbare lijnen. Bij het vasthouden van die lijn was men verpligt geworden twee rivier-overgangen te maken, en daaraan had de lijn 's Bosch-Arnhem haar aanzijn te danken; daarentegen zou het midden van het Land geheel zijn afgesloten. Indien men naging het eigenlijke punt dat door de Zuiderlijn behoorde bereikt te worden, dan moest het doel geweest zijn langs Venlo en Roermond aan te sluiten op Gladbach; maar nu was Amsterdam kunstmatig zoo ver mogelijk van Roermond verwijderd, evenzeer als Harlingen van Rheine en van daar was de ongelukkige lijn Arnhem-Nijmegen ontstaan. De lijn Moerdijk was nuttig voor de aansluiting met België, maar het hoofddoel was de aansluiting met de Rijnprovincien en deze werd door de voorgestelde lijn niet verkregen. Als hoofddoel stelde men tevens voor de verbinding met Parijs, maar wij hadden met België te concurreren, niet met Parijs, maar op de Duitsche markt, en daarheen leidde de Zuiderlijn niet. Naar de zienswijze van den spreker was dan ook, ter bereiking van het hoofddoel dat de Regering zelve zich voorstelde, de lijn Utrecht-'s Bosch midden door het Land, de eenig doelmatige lijn. Die lijn werd bestreden in den laatsten tijd door de Regering, vooral uit het oogpunt van het waterstaatsbelang en bovenal met het oog op den Noorderlekdijk, die op een slecht staal berusten zou. Van deze meening was de spreker niet, en ten einde die meening te regtvaardigen trad hij in een uitvoerig technisch betoog, gestaafd zoo wel door stukken uitgegaan van het collegie van den Noorderlekdijk, als door het rapport der rivier-commissie van 1854, om te komen tot de slotsom dat de voorgespiegelde gevaren niet grooter waren dan bij elke andere overbrugging, terwijl bovendien de zware ijsbezettingen in 1850 en 1855 voldingend hadden aangetoond dat die dijk tegen zwaren aandrang bestand was gebleven. Ten slotte met een enkel woord de finantiële zijde van het vraagstuk beschouwende, keurde de spreker het ten sterkste af, dat de Regering nu laatstelijk plotseling was afgegaan van haar stelsel om provincien en gemeenten in den aanleg der spoorwegen te doen bijdragen; hij achtte dit te onbillijker, omdat die provincien, welke van de spoorwegen zouden zijn uitgesloten, nu in die kosten in dubbele mate moesten dragen. Over het algemeen kon hij niet begrijpen hoe de tegenwoordige Minister van Finantien tot het voorstellen van het doen van zoo groote uitgaven had durven besluiten; de Minister, die, op grond der wisselvalligheid van de O. I. baten, de plannen van den heer Vrolik zoo heftig had bestreden, die slechts een verlies van 9 ton voor de schatkist zouden hebben ten gevolge gehad. Wanneer hij zich herinnerde hoe de tegenwoordige Minister eenmaal had verklaard dat de taak eens Ministers van Finantien moeijelijker was wanneer deze stond voor eene rijk gevulde dan voor eene ledige schatkist, dan moest hij aan de Vergadering de vraag onderwerpen, en daarmede zou hij zijne rede besluiten: blijkt het nu dat de Minister van Finantien tegen die moeijelijke taak is opgewassen?

De heer *Hoynck van Papendrecht* wenschte bij deze algemeene beschouwing slechts met een enkel woord stil te staan bij de hoofdpunten, die bij de beoordeeling dezer wetsvoordragt voornamelijk op den voorgrond zijn getreden. Wanneer hij verklaarde dat hij voor de wet zou stemmen, dan zou hij het finantiële vraagstuk en de bijzonderheden omtrent de rigting der concessien geheel ter zijde stellen, daar hij zich volkomen kon vereenigen met hetgeen de heer Betz gisteren met betrekking tot deze twee punten had ontwikkeld. Hij zou daarbij slechts zich tot een paar opmerkingen bepalen.

Vooreerst het finantiële vraagstuk. Hij kon niet ontkennen dat de verwezenlijking van een groot nati- [illegible]

offers van de schatkist vereischt. Hij geloofde echter dat de omvang van dat belang de grootte van het offer evenaarde. De vraag was dus alleen of onze toekomst door dat offer in gevaar kon worden gebragt. Het vraagstuk der rente-guarantie trad daarbij op den voorgrond: daarin evenwel bestond geene aanleiding om de wet af te stemmen. Hij immers had de overtuiging dat men in niet te verre toekomst of geheel of grootendeels van die renteguarantie zou zijn ontslagen. Het bewijs daarvoor putte hij uit de ondervinding zoowel buitenslands als hier te Lande opgedaan. De Hollandsche spoorweg, ofschoon geïsoleerd en onder de hoogst ongunstige voorwaarden in exploitatie gebragt, gaf op dit oogenblik 5 pct. rente: in den loop der discussien had men vernomen dat ook ten aanzien van den Rijnspoorweg vooruitzigt bestond op vermeerdering van renten en in het buitenland bedroeg in het algemeen de gemiddelde opbrengst niet beneden 3 pct. Indien hij dat alles naging dan vond hij in de guarantie een niet zoo groot bezwaar, om daarvoor de wet af te stemmen.

Ten tweede de rigting der lijnen. Hij was het met den heer Betz geheel eens, dat de aanleg van spoorwegen tot hoofddoel moest hebben het daarstellen van goede handelswegen, en genoemde afgevaardigde had gisteren aangetoond dat de concessien aan die voorwaarden voldeden. De objectie dat hij, handelswegen verlangende, dan tegen de wet moest stemmen, omdat de voorgestelde lijnen niet gaven de kortst mogelijke verbinding der zeehavens met het buitenland, werd door den spreker wederlegd door de opmerking, dat hoezeer de stelling in het algemeen waar was, toch bij den aanleg van spoorwegen ook andere belangen dan het internationaal verkeer moesten worden in het oog gehouden, en dat wanneer de spoorwegen aan hun doel zouden beantwoorden, zij, ook met het oog op eene goede opbrengst, aan de eischen van een goed binnenlandsch verkeer behoorden te beantwoorden. Aan dezen dubbelen eisch nu oordeelde de spreker, dat de beide concessien voldeden. Wel wilde hij niet ontkennen dat tegen de Noorderlijn gegronde bedenkingen bestonden; ook hij had bezwaar daarin, dat de aansluiting van Harlingen met het buitenland niet doeltreffend was. Ten aanzien van Harlingen zelf betoogde de spreker dat die haven altijd met groote natuurlijke bezwaren zou hebben te kampen, vooral met betrekking tot de groote zeeschepen, en dat men niet uit het oog moest verliezen, dat het aandoen dier haven met zooveel grootere gevaren ging vergezeld, dat indien hij zich niet bedroog de assurantie-premie voor Harlingen hooger was dan voor die van andere havens. Men had Harlingen gesteld boven Dordrecht, doch men moest opmerken, dat indien het waarheid ware dat te Harlingen meer schepen waren ingeklaard dan te Dordrecht, onder dat cijfer begrepen was de beurtvaart tusschen Harlingen en Amsterdam, en dat men niet moest voorbijzien hoe Dordrecht een belangrijken handel bezat. Voorzeker ware de aansluiting van Harlingen met Rheine verkieslijker geweest, doch van den anderen kant zou de aansluiting met Leer niet minder belangrijk worden, zoodra het Hannoversche spoorwegstelsel zelf meer ontwikkeld zou zijn. Was eenmaal de Noorderspoorweg tot stand gekomen, dan zou de behoefte aan eene aansluiting van Harlingen met Rheine zich zoo sterk doen gevoelen, dat zij wel tot stand zou komen. En wanneer de spreker zich nu afvroeg of men het goede moest verwerpen met het oog op het volmaaktere, dat nog zeer onzeker was of het ooit verkregen kon worden, dan moest hij daarop een ontkennend antwoord geven.

Daarna kwam de spreker tot het eigenlijk hoofdpunt van zijn betoog: tot de beschouwing van de voorgedragen spoorwegen uit het oogpunt van ons handelsbelang. Hij stelde daarbij den transito-handel op den voorgrond. Aan de verklaringen, daaromtrent afgelegd door de heeren Godefroi en van Heukelom, dat aan dien handel niet veel te hechten was, hechtte hij geen ander gewigt, dan dat daaruit bleek, hoe de zetel van onzen transito-handel niet was aan het IJ. Immers indien Amsterdam een belangrijk aandeel had in onzen transito-handel, die nu ruim 100 millioenen bedroeg, men zou zich daarover niet zoo hebben uitgelaten. Over het algemeen had men zeer onjuiste begrippen over dien handel opgevat, een verschijnsel dat zich al ligt liet verklaren. Al ligt zeide men: de voordeelen die deze handel afwerpt zijn lang zoo groot niet als de ruime winsten van den eigen handel. Daartegen stond echter over dat tegen de kansen van ruime winsten in eigen handel, ook stonden de kansen van groote verliezen, en daarin reeds had de transitohandel een klein voordeel. In de tweede plaats kon die handel gedreven worden met kleine kapitalen, waardoor de transito-handel aan menigeen, die finantiële krachten miste voor eigen handel, middelen van bestaan gaf, en dus ook uit dit oogpunt medewerkte tot de algemeene welvaart. In de derde plaats was de transito-handel een bron van bestaan voor vele bedrijven. De groothandel in koloniale producten bijv. werd op die wijze gedreven, dat die producten in vijf of zes handen overgingen zonder te worden verplaatst: bij den transito-handel moest elk stuk goed gelost, verwerkt, overgeladen worden, en dus ook van dien kant vele bronnen van welvaart ruimer doen vloeijen. Spreker wilde echter niet langer bij deze kleine voordeelen van den transito-handel stilstaan, en ontwikkelde nu het groote voordeel van dien handel uit het algemeen handelsoogpunt, namelijk dat de transito-handel was een krachtige hefboom tot ontwikkeling van eigen handel, tot ontwikkeling van den handelsstand en dat hij den ondernemingsgeest in hooge mate opwekte.

De transito-handel ontwikkelde den eigen handel omdat daardoor betrekkingen met het buitenland werden aangeknoopt, en ieder wist hoe moeijelijk juist dat aanknoopen van relatien was. Die handel breidde ook onze scheepvaart uit; zonder den transito zouden de goederen onze havens voorbijgaan, en wilde men daarvan voordeel trekken, dan behoorden de schepen retourvrachten te hebben; van daar dat de transitohandel de prikkel was en gelegenheid gaf tot uitzending van producten van eigen industrie. Door de vermeerderde scheepsruimte werden ook de vrachten verlaagd, en daardoor weder concurrentie met den vreemde mogelijk gemaakt. Om het groote belang van den transito-handel voor de scheepvaart aan te toonen, deelde spreker mede dat in 1857 te Amsterdam werden ingeklaard 1988 schepen metende 300,000 last, te Rotterdam 2494 schepen met 628,000 last. Dat verschil, hoofdzakelijk in den transito-handel gelegen, zou nog meer in het oog loopen indien men de scheepvaart van Rotterdam en Dordrecht te zamen nam, die 50 percent meer bedroeg dan Amsterdam. Bovendien had de transito-handel op onze havens eene zeer uitgebreide stoomvaart in het leven geroepen; in 1857 waren 509 booten, in 1858 1109 aangekomen.

In de tweede plaats wees de spreker op het belang van den transito-handel als middel tot ontwikkeling van den handelsstand. Hij gaf vooreerst groot voordeel door de betrekkingen die met het buitenland werden aangeknoopt, maar in de tweede plaats verrijkte die handel bij uitnemendheid den koopman met handelskennis. De transito-handel leerde de behoefte kennen van de verschillende markten, de voordeelen die aan dezen handel verbonden zijn, en hij wekte daardoor de lust tot ondernemingen in hooge mate op. Hierbij [illegible]

teedere snaar aanroerde, op eene oorzaak, die zijns inziens aan de ontwikkeling van onzen handel nadeel toebragt. Die oorzaak was het consignatiestelsel. Wel erkende hij dat dat stelsel van grooten invloed geweest was op handel en scheepvaart: ook ontkende hij niet dat het ook nu nog groote voordeelen opleverde, maar hij was niet blind voor de keerzijde en overtuigd dat het consignatiestelsel aan onzen handel eene zeer eenzijdige rigting had gegeven. Het was toch zijns inziens geen natuurlijk verschijnsel wanneer men in een handelsland bij uitnemendheid de Regering zag optreden als invoerder van de hoofdelementen van den handel, als aanvoerder van de stapelproducten van den handel. Daarvan moest het gevolg zijn dat de eigen handel der particulieren zeer belemmerd werd, dat het behalen van groote winsten gemakkelijker werd gemaakt en dat daardoor in onzen handel geen eigen ondernemingsgeest werd opgewekt. Dat eenzijdige stelsel had naar sprekers zienswijze er zeker veel toe bijgebragt om van een groot deel onzer handelaren te maken commissionairs in koloniale waren. Wanneer de spreker er nu op lette dat er al meer en meer stemmen opgingen om dat stelsel niet in eens om te werpen, maar te wijzigen, dat met het oog op den veranderden toestand van den wereldhandel, op de groote veranderingen die welligt in dien handel nog door het Kanaal van Suez zullen gebragt worden; wanneer hij er op lette hoe telken male werd gewezen op de wisselvalligheid der koloniale baten, en hoe men afhankelijk was van het behoud van vrede in Europa en van de rust in de kolonien zelve, dan moest hij vragen, indien de voorspellingen eens verwezentlijkt werden en men door den drang van omstandigheden genoodzaakt was met de inkrimping of de trapsgewijze afschaffing van het consignatiestelsel sneller voort te gaan, wat zou er dan van onzen handel worden, wanneer wij met veronachtzaming van de hulpmiddelen des tijds allen eigen handel hadden laten verloopen? Alles dus wat tot ontwikkeling van den transito-handel kon dienen behoorde te worden aangemoedigd en verdiende sympathie.

In de derde plaats trad de spreker in een betoog over den omvang van onzen transito-handel in vergelijking met dien van België. Hij haalde daarbij eenige cijfers aan, die vooral bij deze zaak als zeer krachtige argumenten moesten worden beschouwd. Ten aanzien dezer cijfers merkte de spreker echter vooraf op 1°, dat hij het jaar 1858 niet tot maatstaf had genomen, omdat dit jaar ten gevolge van bekende oorzaken geen gewoon jaar geweest was, en omdat hij van den doorvoer in België geene latere opgaven dan van 1857 had kunnen verkrijgen; 2°, dat wat de cijfers zelve betreft, deze slechts aanwezen de officiële waarde en niet de handelswaarde, zoodat de cijfers in werkelijkheid aanzienlijk hooger gesteld moesten worden, dan de statistiek ze opgeeft en dat door de verschillende tariefsherzieningen een aantal doorvoer-artikelen, die nu geringe regten betaalden of van regten vrijgesteld waren, niet als doorvoer worden aangegeven maar als algemeenen invoer. Na deze opmerkingen gaf de spreker de volgende cijfers. Nemende het tijdvak van 1846—1857, en daarvan nemende het gemiddelde cijfer van doorvoer over de drie eerste en over de drie laatste jaren van dat tijdvak, dan was het resultaat als volgt: in de jaren 1846, 1847 en 1848 een gemiddelde doorvoer van 81 millioen; over de laatste drie jaren van het tijdvak een gemiddelde doorvoer van 107 millioen. In dit opzigt was er dus vooruitgang; maar dit was niet het geval wanneer men in eene vergelijking trad met België. Daar was (met opgave van de werkelijke handelswaarde) de gemiddelde doorvoer geweest in de jaren 1846, 1847 en 1848, 170 millioen francs en in 1855, 1856 en 1857, 400 millioen francs. Eene verbazende progressie, want al vermeerderde men de officiële waarde van onzen doorvoer met 50 pct., om te komen tot de handelswaarde, dan nog zou men zien, dat, terwijl in de eerste drie jaren van het tijdvak de doorvoer van Nederland dien van België overtrof, België in de laatste drie jaren op ons de zege had behaald. Hetzelfde verschijnsel met betrekking tot den transito-handel zou men ook waarnemen te Havre, doch de spreker had niet met zooveel juistheid de cijfers omtrent dit punt kunnen verzamelen, om die stelling met bepaalde zekerheid te kunnen verdedigen. Naar sprekers meening lag de oorzaak van Belgie's zoozeer vooruitgaanden transito-handel eenvoudig in de aansluiting van dat land met het Duitsche spoorwegnet. Hierbij deed niets af de opmerking, dat wij waren in het bezit van voortreffelijke waterwegen; want hoe goed die ook zijn mogen, is het bewijs in België aanwezig dat zij voor de concurrentie niet voldoende waren. Wat wij van den transito-handel behouden hebben, had men gewis aan de waterwegen te danken, doch die wegen konden alléén de concurrentie niet volhouden. Wij moesten dus spoorwegen hebben, en als wij daar naast goede waterwegen bezaten, dan konden wij in alle deelen concurreren. Met dat doel voor oogen behoorden de spoorwegen zoo kort mogelijk te zijn, altijd met het oog ook op het belang van het binnenlandsch verkeer, en dan moest men het centrum van het transitoverkeer niet noodzaken om een omweg van 30 à 40 mijlen te maken ten einde naar Duitschland te komen. Uit dit oogpunt beval zich de Zuiderlijn aan en de spreker hoopte door al het voorgaande te hebben aangetoond dat het algemeen handelsbelang het spoorwegnet vorderde, dat thans aan de goedkeuring der Tweede Kamer was onderworpen.

De heer *Luyben* ontwikkelde verschillende bezwaren tegen de voordragt. In de eerste plaats bestreed hij het stelsel om spoorwegen door concessien aan te leggen. Hij was voor den aanleg van Staatsspoorwegen, behalve op de reeds door andere sprekers ontwikkelde gronden ook daarom, dat wij met België moesten concurreren, en daar de Belgische weg naar Duitschland een staatsweg was, had de Staat daar het in zijne magt om de vrachttarieven zoo laag mogelijk te veranderen, van welke magt het Belgische Gouvernement nog in den loop van den zomer had gebruik gemaakt. De spreker zag hierin eene noodzakelijke reden om ook hier te Lande, ten einde concurrentie mogelijk te maken, de spoorwegen van wege den Staat aan te leggen. In de tweede plaats ontwikkelde de spreker zijne bezwaren tegen de rigting. Wat de algemeene beginselen betrof, sloot hij zich aan bij de rede van den heer Wintgens. In bijzonderheden tredende merkte hij op dat men had eene nuttelooze lijn, die van Nijmegen naar Venlo; eene lijn die meer ten voordeele van België dan van Nederland strekken zou, van Tilburg op Nijmegen geprolongeerd van Arnhem tot Rheine. Wat het hoofddoel van den aanleg van spoorwegen betreft, hechtte hij meer aan het binnenlandsch dan aan het internationaal verkeer en uit dien hoofde betreurde hij het dat de lijnen zich niet meer rigtten naar Amsterdam, dat er geene lijn liep van Harlingen door het zuidwestelijk deel van Friesland en dat de lijn door Noordbrabant langs het minst bevolkte gedeelte dier provincie zou worden aangelegd. Bij de behandeling van dit tweede punt trad de spreker in eene breedvoerige beschouwing over den toestand van 's Bosch met betrekking tot het spoorwegnet. Hij betoogde dat die stad een belangrijken eigen handel [illegible]

koffij jaarlijks, die niet alleen in Noordbrabant gesleten werden maar ook in Limburg, Luxemburg en Pruissen. Volgens het voorgelegde spoorwegplan zou 's Bosch althans met Rotterdam niet meer kunnen concurreren, en ofschoon de lijn Utrecht-'s Bosch voor laatstgenoemde stad niet onmisbaar was, ofschoon ze van groot voordeel zou zijn, was voor 's Bosch de lijn op Venlo onmisbaar. Hij kon zich derhalve ook met de rigting der lijnen niet vereenigen. In de derde plaats beschouwde de spreker de finantiële zijde van het voorstel. Voor de groote offers, die gevraagd werden, deinsde hij niet terug, want hij zag in dat voor den aanleg van spoorwegen steeds groote offers noodzakelijk zouden zijn. Maar de vraag was of die offers wel door hetgeen men tot stand zou brengen geregtvaardigd werden en die vraag moest hij in ontkennenden zin beantwoorden. Ook woog bij hem het bezwaar door den heer van Hall geopperd, dat voor de aangevraagde concessien geen geld zou zijn te bekomen. Dus ook uit het finantieel oogpunt kon de spreker niet besluiten zijne stem aan de wetsvoordragt te schenken.

De heer *van Nispen van Sevenaer* was van oordeel dat het geheele plan omtrent de begiftiging van het Land met spoorwegen volgens het ontworpen net, van eene finantiële zijde beschouwd, tot groote bezwaren zou moeten aanleiding geven. De spreker achtte het hoogst bedenkelijk de finantien voor de toekomst te verbinden op de wijze als werd voorgedragen, vooral als hij in aanmerking nam, hetgeen hij uit onderscheidene stukken en bescheiden aantoonde, dat de uitgaven in de laatste jaren steeds klimmende waren geweest, dat de inkomsten niet in gelijke mate waren toegenomen, dat door aanneming van de wet de kwestie der herziening van belastingen voor langen tijd onafgedaan zou blijven, dat het evenwigt van 's Lands finantien alleen werd bewaard door toevallige baten uit O. I., welke bijdragen voor vermindering vatbaar waren bij de rijzing en daling van prijzen der koloniale producten. Wanneer de spreker daarenboven in overweging nam dat er nog meerdere ontwerpen aanhangig waren, ter uitvoering waarvan vele millioenen besteed zouden moeten worden, dat bij de aanneming der wet de aandrang tot den aanleg van andere werken van openbaar nut niet minder dan voor die der voorgedragene zou wezen, waardoor wederstand moeijelijk zou worden, dan moest de spreker bekennen dat de zaak van die zijde beschouwd hem te ongunstig voorkwam om haar te kunnen goedkeuren, en aldus een eerste stap zou worden gezet op den weg die leiden moest tot het doen van uitgaven voor werken waardoor de finantiën van den Staat op onbegrijpelijke wijze voor een groot aantal jaren verbonden zouden zijn. Maar kwam spreker het ontwerp, reeds van dien kant beschouwd, onaannemelijk voor, niet minder was dit het geval als hij het plan der Regering in onderdeelen naging. Het daaromtrent ingesteld onderzoek was verre van gunstig geweest. De spoorwegkaart toch inziende, had spreker met bevreemding ontwaard, dat het midden des Lands geheel afgezonderd zou blijven, in dier voege, dat men, om derwaarts te komen, zich eerst naar de uiteinden des Rijks zou moeten begeven. Niet minder had spreker zich verwonderd, lijnen aan te treffen getrokken door streken die zich niet door bedrijvigheid of volkrijkheid onderscheiden, en daarentegen had spreker lijnen gemist door andere oorden, waar welvaart en nijverheid heerschen. Een stelsel om de zeehavens met het buitenland op korte wijze te verbinden ontbrak in het geheele plan, terwijl aan den anderen kant groote offers gevraagd werden om Rotterdam met den Moerdijk te verbinden, tusschen welke beide plaatsen zulke uitmuntende waterwegen bestonden, dat men zoude hebben moeten veronderstellen dat de Regering er aan gedacht zou hebben om andere min bevoorregte streken in de eerste plaats met spoorwegen te bevoordeelen. Dit een en ander zamengenomen had den spreker er toe geleid om over het onderhavige wetsontwerp geen gunstig oordeel te kunnen vellen.

Wegens het vergevorderde uur is de vergadering gescheiden tot morgen ochtend ten 11 ure, zijnde dan de heer de Kempenaer het eerst aan het woord.

VOORLOOPIG VERSLAG

over het VIde HOOFDSTUK der

STAATSBEGROOTING.

Bij de overweging in de afdeelingen der Kamer van het wetsontwerp tot vaststelling van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting vaar 1860, betreffende het *Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst* enz., werden o. a. weder in sommige der afdeelingen, op reeds meermalen ontwikkelde gronden, bestreden en verdedigd de nuttigheid of wenschelijkheid van het behoud van Departementen van Eeredienst, met afzonderlijke Ministers aan het hoofd. Ook het vraagstuk omtrent de intrekking der reserves, onder welke bij het Koninklijk besluit van 23 maart 1852 het algemeen reglement voor de Hervormde Kerk is goedgekeurd, kwam weder ter sprake. De kerk, werd beweerd, kon en behoorde zich zelve te regeren en was allezins in staat toezigt op het gebruik harer eigene fondsen te houden. Met het oog op de onafhankelijkheid van het Hervormde kerkgenootschap wordt het eene verkeerdheid geacht, dat het beroepen van een predikant geene kracht heeft dan na het verleenen der Koninklijke goedkeuring. — Na hetgeen ten vorigen jare over de collatieregten, vooral ook degene, die door den Koning worden uitgeoefend, verhandeld is, hadden eenige leden verwacht, dat de Minister deswege bij zijne Memorie van Toelichting het stilzwijgen niet zou hebben bewaard. In strijd met het toen beweerde, geeft de wijze van uitoefening van dit regt wel degelijk hier en daar stof tot klagte. Naar aanleiding der door den tegenwoordigen Minister voor de Hervormde Eeredienst gedane toezegging, vroeg men, of de overweging van de aanspraak der Christelijk afgescheiden gemeenten op toelagen uit 's Rijks kas reeds tot eenige uitkomst had geleid. Naar het gevoelen van verscheidene leden kan, nadat het 2de lid van art. 168 der tegenwoordige Grondwet, of liever de gelijkluidende bepaling van art. 192 der vroegere Grondwet, sedert lang zulk eene ruime toepassing heeft erlangd, aan een erkend kerkgenootschap, als dat der afgescheidenen, niet wel op den duur alle ondersteuning uit 's Rijks kas worden geweigerd. Andere leden verklaarden zich echter met nadruk tegen dit denkbeeld. Waar de Grondwet dit niet bepaald gebiedt, wilden zij niet, dat jegens kerkgemeenten met vrijgevigheid wierd te werk gegaan. De volkomene afscheiding van Kerk en Staat werd daardoor hoe langer hoe moeijelijker. De aanmerking werd gemaakt, dat het beginsel, hetwelk volgens de Memorie van Toelichting voor de verhooging der predikants-tractementen tot het normaal cijfer van ƒ 800 is aangenomen, wel iets zonderlings heeft. De Regering helpt in de eerste plaats de gemeenten, die, hetzij uit eigen boezem, hetzij door tusschenkomst der Synode, reeds verhooging van leeraars-tractement hebben bewerkt, en eerst in de tweede plaats de geheel onvermogende gemeenten. Het omgekeerde scheen meer rationeel.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

de Kamer.

Dinsdag den 9 December.

…

VOORLOOPIG VI

… het VIe HOOFDST…

STAATSBEGROOT.

Bij de overweging in de afdeelingen van het ontwerp tot vaststelling van hoofdstuk der Staatsbegrooting van het Departement voor de Zaken der …